

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2019/20:56

Fredagen den 5 juni

§ 1 Transport, telekommunikation och energi

Statsrådet Anders Ygeman (deltar per telefon)

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport,
telekommunikation och energi den 3 december 2019**

Återrapport från videomöte den 5 maj 2020

Information och samråd inför videomöte den 5 juni 2020

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi öppnar dagens EU-nämnd och går in på första punkten på nämndens dagordning. Vi hälsar statsrådet Anders Ygeman välkommen och börjar med återrapporterna.

Anf. 2 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Det är två återrapporter som nämnden har fått en i skriftlig form. Återrapporten från videomötet den 5 maj tänker jag säga några ord om.

Ordförande! Temat för videomötet var covid-19-krisens konsekvenser i den digitala sektorn. På dagordningen stod diskussioner om dels digitala verktygs roll för att lindra spridning av smittan och för att upp samhällen, dels den digitala sektorns roll i återhämtningsfasen. Utgångspunkten var det arbete som sker i det informella e-hälsonätverket med att säkerställa att olika medlemsländers mobilapplikationer, som utvecklats i smittspårningssyfte, kan kommunicera med varandra.

På mötet rörde en bred samsyn om behovet av EU-koordinering för att uppmuntra att smittspårningsappar kan fungera tillsammans och kommunicera med varandra, om att denna typ av applikationer ska vara frivilliga, transparenta, tillfälliga och säkra och om att de ska använda sig av anonymiserade data.

Jag påpekade att vi stöder att medlemsstater som utvecklar kontaktspårningsappar gör det med en gemensam ansats och siktet inställt på att dessa ska kunna fungera tillsammans och i full överensstämmelse med dataskydds- och integritetsregler. Jag förde samtidigt fram att det i Sverige inte fanns något nationellt projekt för att utveckla en svensk kontaktspårningsapp, eftersom Folkhälsomyndigheten vid det tillfället bedömde att det inte skulle vara effektivt med den typen av digitala verktyg, givet den dåvarande smittspridningssituationen i landet.

När det gäller den digitala sektorns betydelse för återhämtningsfasen betonade jag att den såklart kommer att ha betydelse för alla delar av samhället och ekonomin.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för återrapporten.

Vi går vidare till information och samråd inför videomötet den 5 juni 2020. Den första dagordningspunkten heter EU:s digitala politik efter covid-19 och är en diskussionspunkt.

Anf. 4 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Ordförande! Innan vi går in närmare på dagordningspunkterna vill jag kort informera om det förändrade arbetssättet i rådet till följd av coronapandemin och hur det har påverkat vår möjlighet att informera och samråda med riksdagen. Jag kan konstatera att förberedelserna för det videomöte som sker i dag kom igång senare än brukligt. Det har inneburit att vi samråder i dag, samma morgon som videomötet äger rum.

Ambitionen i rådet är att öka förutsebarheten och förbättra förberedelserna av videokonferenserna så mycket det går. Bestämmelserna i rådets arbetsordning om förberedande och genomförande av rådsmöten kommer så långt det är möjligt att börja tillämpas på videokonferenserna från och med juni månad. Det gäller till exempel publicering av dagordning för mötena.

Det är beklagligt att informationstillfälle i trafikutskottet inte har hunnits med. Samtidigt noterar jag att både utskottet och EU-nämnden har fått information om mötet och dess innehåll tillsammans med en kommenterad dagordning. Vår förhoppning är att det förändrade arbetssättet i rådet framöver kommer att bidra till förutsebarhet och goda möjligheter till information och samråd i riksdagen.

Nu går jag över till det materiella innehållet. Under dagordningspunkten är det tänkt att det ska hållas en riktlinjedebatt om EU:s digitala prioriteringar efter coronapandemin. Rådsordföranden har som ledning för debatten ställt frågor om lärdomar från krisen och digitaliseringens roll i den. Frågorna handlar om vad i den digitala strategin som bör prioriteras, EU:s styrkor och sårbarheter och hur Europa kan satsa ännu mer på konnektivitet, data och digital teknik.

Regeringen välkomnar till att börja med att den nya kommissionen har gjort digitaliseringen till ett av sina högst prioriterade områden. Dess betydelse ökar bara än mer som ett sätt att ta EU ur den ekonomiska krisen i spåren av coronapandemin. En lärdom från covid-19-krisen är vikten av att alla har tillgång till robusta elektroniska kommunikationer. I det ligger att människor faktiskt har förmåga och möjlighet att använda dem.

Sverige har lyckats väl här. Människor har anpassat sina arbetsformer, och nätet har klarat belastningen. Regeringen beslutade i går att ge Post- och telestyrelsen i samverkan med Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att närmare kartlägga och analysera erfarenheter och lärdomar av den digitala omställning som skett med anledning av covid-19. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2020.

Regeringen instämmer med kommissionen och andra medlemsstater i att Europa behöver skapa rätt förutsättningar och investera för att utveckla och sprida sina egna nyckelförmågor. Digitaliseringen som verktyg för ekonomisk återhämtning efter coronakrisen är sammankopplad med den gröna omställningen. Dessa båda strategier bör vara grundpelare i Europas ekonomiska återhämtning efter krisen.

EU kan leda omställningen genom en väl fungerande digital inre marknad, satsningar på innovation och ny teknik, hållbar tillväxt, investeringar i kompetens och genom att alla i Europa har förtroende för digitaliseringen som en positiv kraft.

Regeringen instämmer i kommissionens analys att det behövs både offentliga och privata satsningar inom digital infrastruktur, data och artificiell intelligens för att nå framgång och stärka både nationell och europeisk konkurrenskraft. Sammantaget behöver medlemsstaterna och kommissionen säkerställa en rättvis och inkluderande digital omvandling som blir till nytta för samhälle, företag och individer.

Regeringens inställning är att europeiskt samarbete är avgörande för att dra nytta av kraften i den digitala omställningen.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till punkt 2, Övriga frågor.

Anf. 6 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! Ordförandeskapet väntas informera om antagandet av rådsslutsatser för att forma EU:s digitala framtid. Slutsatserna antas genom ett skriftligt förfarande i rådet och är föremål för ett skriftligt samråd med nämnden.

Om nämnden önskar är jag beredd att informera om regeringens syn på slutsatsernas innehåll.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Du får gärna säga någonting. Visst är det flera olika vi talar om?

Anf. 8 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Jag tror att det är så, ja.

Rådsslutsatserna tar sin utgångspunkt i kommissionens meddelande *Att forma EU:s digitala framtid*. Det är ett dokument som vi ämnar välkomna och som är läsvärt.

I meddelandet från kommissionen och i rådsslutsatserna tas ett antal viktiga initiativ upp, bland annat internetplattformars ansvar och marknadsmakt, artificiell intelligens och data, en handlingsplan för 5G och 6G, gemensamma EU-identifikationshandlingar och betalningslösningar och att digitaliseringen behöver bidra till EU:s gröna giv.

Rådsslutsatserna speglar många för regeringen viktiga prioriteringar, som vikten av digital handel med tredjeländer, dataflöden, en översyn av digitala plattformars ansvar för olagligt innehåll, värnande av mänskliga rättigheter och nationell kompetens i säkerhetsfrågor. Annat i slutsatserna som regeringen arbetat för är vikten av digitalisering som ett medel för att skapa arbetstillfällen och nya färdigheter, förbättra konkurrenskraft och innovation samt främja medborgarnas deltagande i samhället.

Regeringen välkomnar därför i stort ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser och anser att Sverige bör stödja att de antas.

2019/20:56
05 juni

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Det pågår ett skriftligt förfarande med nämnden. Svarstiden är i eftermiddag senast kl. 15.

Vi tackar för informationen.

Statsrådet ville inte informera om några övriga frågor? Nej. Vi tackar därför statsrådet för i dag.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar statsrådet Anna Hallberg och börjar med återrappport från videomötet den 16 april 2020.

Anf. 11 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Ordförande! Tack för möjligheten att informera och samråda med nämnden om den informella videokonferensen mellan EU:s handelsministrar den 9 juni. Jag deltar i det mötet. Det är välkommet att det äger rum och att vi inom EU regelbundet kan upprätthålla informations- och erfarenhetsutbyte på det handelspolitiska området trots de extraordinära omständigheter vi har att hantera.

Ni har fått del av rapporten från det informella handelsministermötet i april, men jag tänker också kort återberätta vad som diskuterades.

Under mötet i april stod liksom nu handelsaspekter av coronautbrottet på dagordningen. Det var det första tillfälle då vi handelsministrar träffades för att diskutera den rådande situationen och de utmaningar som den innebär. Det var en bred diskussion om nationella erfarenheter av utbrottet och om hur vi handelspolitiskt kan bistå både i att lindra situationen och i återhämtningen.

Under mötet presenterade jag vårt initiativ Trade for Health, det vill säga borttagande av handelshinder för medicinsk utrustning och mediciner. Jag fick glädjande nog stöd från en handfull medlemsstater och från kommissionär Hogan, som sa att han skulle utgå från detta i kommissionens fortsatta arbete. Jag återkommer strax till den senaste utvecklingen på detta område.

Vid förra mötet diskuterade vi vidare exportrestriktionerna gentemot tredjeländ på personlig skyddsutrustning. Inom ramen för diskussionen underströk jag och flera andra medlemsstater liksom kommissionen att restriktionerna på den inre marknaden måste tas bort och att den inre marknadens funktion måste återställas.

I diskussionen vid det förra mötet lyftes även frågor om globala värdekedjor, diversifiering och strategisk autonomi upp. Denna diskussion kommer att fortsätta under kommande möte. I denna kontext var det positivt att flera medlemsstater, liksom vi, underströk vikten av en fortsatt öppen och regelbaserad handel samt av att stärka WTO.

Slutligen diskuterades vid förra mötet även en granskning av utländska direktinvesteringar. Medlemsstaterna ställde sig positiva till de uppdaterade riktlinjer som kommissionen presenterat för hanteringen under tiden fram till dess att EU-förordningen om investeringsgranskning börjar tillämpas. Flera uttryckte oro över att utländska investerare nu under krisen skulle köpa upp strategiska EU-tillgångar. Både jag och min holländska kollega framförde att det samtidigt är viktigt att vi ser till balansen mellan en öppenhet för investeringar och behovet av att skydda strategiska tillgångar.

Jag stannar här när det gäller det förra mötet och går vidare till kommande möte då flera av frågorna återkommer. På dagordningen för nästa möte står WTO-frågor och handelsaspekter av covid-19-utbrottet.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så länge och lämnar först ordet fritt för frågor om återrapporten. Önskar någon ordet? Nej. Då tackar vi för återrapporten.

Vi går vidare till information och samråd inför videomötet den 9 juni.

Anf. 13 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Ordförande! Låt mig börja med WTO-frågorna. Under denna punkt ska handelskommissionär Hogan ge en uppdatering av läget och de aktuella processerna inom WTO. Som alla vet är WTO kärnan i det regelbaserade multilaterala handelssystemet. Det är där som vi måste hitta gemensamma lösningar på de stora globala utmaningar som vi nu har framför oss. Därför är det viktigare än någonsin att WTO kan fylla sin funktion och bidra till att en ekonomisk återhämtning bygger på öppna, moderna och hållbara handelsregler.

Nu börjar mötesverksamhet och beslutsprocesser långsamt komma igång världen över, även inom WTO. Ministerkonferensen i Nur-Sultan som skulle ha hållits nästa vecka är ju uppskjuten, förmodligen till nästa sommar om pandemin så tillåter.

Generaldirektör Roberto Azevêdo har valt att avgå ett år i förtid. Ett av skälen sägs vara att en ny generaldirektör ska kunna utses och hinna förbereda den uppskjutna ministerkonferensen. Nu pågår intensiva diskussioner om generaldirektörskandidater, och kravbilden för den nya ledaren är förstås hög. Det är viktigare än någonsin att Sverige agerar aktivt och konstruktivt till stöd för dessa processer, WTO och det multilaterala handelssystemet. Regeringen stöder kommissionens arbete i detta syfte.

Som jag tidigare berättat om har jag initierat en likasinnad grupp för WTO-reform, och den möttes för första gången i Stockholm i februari. Vid det mötet enades vi om att gemensamt arbeta för ett tydligare fokus på handelns bidrag. Vi enades om fyra saker. Miljö- och klimatarbetet ska få ett större fokus inom WTO-området. Jämställdhetsaspekter ska i högre grad genomsyra handelspolitiken. Ambitionsnivån för den pågående e-handelsförhandlingen inom WTO ska höjas. Slutligen såg vi ett behov av att ytterligare främja utvecklingsländernas ökade deltagande i världshandeln.

Det blev ett mycket bra och konstruktivt möte mellan oss like-mindade länder. Glädjande nog vill nu gruppen fortsätta. Min finske kollega Ville Skinnari står värd vid nästa möte som hålls virtuellt på förmiddagen i dag. Det är en förberedelse inför nästa veckas möte i FAC – handel. Gruppen har nu växt med ytterligare två medlemmar, Irland och Estland, som också kommer att delta. Detta kommer att vara en konstruktiv kraft för en öppen, fri och rättvis handel. Vi kommer att stödja kommissionen i dess arbete.

Ett konkret exempel på där regeringen är pådrivande handlar om att ta bort handelshinder på miljövaror, miljötjänster och miljöteknik. Det kan bidra till en grön omställning och länders uppfyllande av sina åtaganden enligt Parisavtalet. Att klimat- och handelspolitik samspelar blir allt tydligare från EU:s sida. Här lägger naturligtvis kommissionens gröna giv ribban högt.

När det slutligen gäller WTO verkar regeringen för en ambitiös EU-linje i de pågående WTO-förhandlingarna om e-handelsregler. Vi har alla sett betydelsen av en digital infrastruktur och digital handel, inte minst i dessa tider. Sverige ligger här långt framme, och därför är vi pådrivande i dessa frågor. Det är också ett led i omställningen till hållbarhet och att framtidssäkra landet.

Detta var allt om WTO-området. Ska jag fortsätta, ordförande, med nästa punkt?

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Nej. Det var jättebra att du stannade upp. Vi är alltså på den andra punkten om WTO-frågor och jag lämnar ordet fritt.

Anf. 15 HANS ROTHENBERG (M):

Tack, statsrådet, för redogörelsen!

Att WTO är en pressad organisation har inte undgått någon. Många av de internationella organisationerna är det på många sätt, dels för att frihandeln är utmanad från många olika håll, dels för att det finns internationella tvister och tendenser till handelskrigsliknande företeelser. Anmärkningsvärt i denna tid är därför att generaldirektören med kort varsel lämnar sitt uppdrag.

För att WTO ska fungera är det viktigt att dess generaldirektör har mandat och kraft att kunna agera. Därför borde det för ett frihandelsinriktat land som Sverige vara ytterst viktigt att vara delaktigt och även i viss mån pådrivande i processen om en efterträdare till Azevêdo. Vad har regeringen för agenda i detta sammanhang? Hur agerar regeringen proaktivt i denna mycket korta process?

Utan att nämna några namn finns det faktiskt en lågt hängande frukt när det gäller kandidater till posten som regeringen säkert med fördel skulle kunna driva på. Jag säger inte mer än så, utan emotser ett trevligt och fylligt svar.

Anf. 16 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången! Jag delar verkligen åsikten om vikten av att använda sig av WTO och att handeln är oerhört viktig, särskilt nu i samband med covid-19 för att få igång våra ekonomier.

Jag har en fråga om like-minded-mötet. Jag hittar ingen redogörelse här för vilka länder det handlar om. Skulle statsrådet kunna säga hur många länder det är frågan om och vilka de är?

Anf. 17 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången! Det är som sagt oerhört turbulenta tider, och behovet av att få igång handeln kan inte nog betonas. Det är en viktig förutsättning för att få igång ekonomierna och få det att rulla igen.

Det är lite intressant att fundera på huruvida EU på något sätt kan vara med och se till att vi får tillgång till det vaccin som förhoppningsvis kommer inom en överskådlig framtid. Även de små länderna behöver få tillgång till det, inte bara de stora.

En större fråga, som jag inser att man bara är i början av nu, är hur denna kris kommer att påverka utvecklingen av EU:s funktionssätt. Kommer man att fortsätta att ha en öppen och regelbaserad handel eller kommer det i systemet att byggas in mer av värdekedjor inom EU? På vilket sätt kommer Sverige att behöva agera för att se till att utvecklingen går i rätt riktning så att vi inte sluter oss internt?

Detta är som sagt en större fråga, men det är ändå intressant att fundera på vilka mått och steg man behöver ta redan här och nu.

Anf. 18 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Låt mig börja med Hans Rothenbergs fråga om en generaldirektör. Jag instämmer helt i att detta är en viktig fråga och en viktig post. Om vi får rätt person på plats har vi nu en möjlighet att få ett ledarskap som driver igenom de helt nödvändiga reformer som behövs inom WTO.

Sverige agerar proaktivt när det gäller att ta fram en kravprofil. Det är det första steget innan man börjar tala om kandidater. Vi har naturligtvis en dialog, en diskussion och tankar om kandidater, men vi måste också enas om en kravprofil. Jag tror att det är viktigt att EU även enas kring en kandidat. Där ska Sverige vara pådrivande och proaktiv.

Jag kan inte gå in på konkreta namn här, men jag vill framföra att det är viktigt att vi har en tydlig kravprofil, kan enas kring den och sedan naturligtvis kan förankra den även bland länder utanför EU. En sådan dialog har jag, och vi är många medlemsstater som har det med länder utanför EU.

Här agerar vi alltså proaktivt och är pådrivande. Precis som Hans Rothenberg sa är det en snabb process, och därför ligger vi nära processen.

Désirée Pethrus frågade om like-minded-mötet. Jag ber om ursäkt, för jag borde naturligtvis ha påmint om vilka länder det handlar om. Det är Danmark, Finland, Nederländerna, Tyskland, Sverige och Tjeckien, och nu kommer också Irland och Estland med. Det blir en allt större krets. Den blir kanske *för* stor med tanke på att vi också verkligen måste vara like-minded. Men om vi kan vidga den ytterligare vore det positivt. Så här ser det dock ut i dag.

Annika Qarlssoon ställde en fråga om vaccin. Det pågår en omfattande diskussion om detta, och det pågår också ett omfattande arbete. Regeringen behöver säkerställa att Sverige är med i denna diskussion. Att man inom EU kan samordna sig är självklart. Jag har inga detaljer om den nuvarande processen. Det står heller inte på agendan för mötet. Men jag återkommer gärna om detta, eftersom det är en otroligt central fråga. Den ligger regeringen nära.

När det gäller att forma värdekedjor och vilket synsätt vi har på det är det här en helt central fråga, och den kommer att komma upp på nästa möte. Vi kommer att lyfta upp den också. Jag kommer snart tillbaka till det i min redogörelse för regeringens hållning inför det kommande mötet, men jag vill bara understryka att det verkligen är viktigt att vi inte sluter oss inom EU eller inom vissa länder och att vi inte låter det här bli en intäkt för att låta protektionistiska tendenser ta över. Jag återkommer snart till detta när jag redogör för vår hållning vid det kommande mötet.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till punkt 3 om handelsaspekter av utbrottet av covid-19.

Anf. 20 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru ordförande! Under den här punkten väntas kommissionär Hogan ge en lägesuppdatering om coronapandemins konsekvenser för handelspolitiken i stort. Hogan väntas också säga några ord om kommissionens kommande översyn av EU:s handelspolitik. Det här blir ett viktigt tillfälle att fortsätta diskussionen om vilka åtgärder som behövs på det handelspolitiska området för att bidra till återhämtningen.

Nedstängningen har ju inneburit stora utmaningar för de globala värdekedjorna. Precis som jag sa alldeles nyss har en debatt om åternationalisering av värdekedjor eller behov av att korta ned värdekedjor uppstått.

Regeringens hållning är att det är utmanande och inte ens realistiskt att flytta hem produktion eller att försöka bli helt självförsörjande på vissa varor. Det riskerar också att leda till bristande effektivitet, högre kostnader och sämre ekonomisk utveckling i längden.

Det finns ett begrepp som nu förekommer allt oftare. Det är strategisk autonomi. Det kommer allt oftare upp i diskussioner på EU-nivå. Det här begreppet är inte oproblematiskt. Det ger upphov till olika tolkningar. En del länder kopplar det just till självförsörjning och egenproduktion, och det är ju raka motsatsen till Sveriges frihandelslinje för fortsatt konkurrenskraft, välbästand och öppenhet.

Vi ser att vi i stället måste satsa på att diversifiera våra leveranskedjor. Vi måste riskminimera i större utsträckning och stärka leveranskedjorna, och den processen drivs bäst av företagen själva.

Jag menar att EU borde fokusera på att stärka sin strategiska motståndskraft. Om man ställer begreppet strategic resilience mot begreppet strategic autonomy tycker jag att motståndskraft är ett bättre ordval än autonomi, för det handlar inte om att sträva efter att uppnå autonomi utan om att helt enkelt ha en bättre motståndskraft vid en eventuell ny kris. Det här budskapet tänker jag framföra under mötet.

Jag vill också kommentera regeringens export- och investeringsstrategi som beslutades i december förra året. Den ligger naturligtvis fast. Målen behöver ses över därför att pandemin har haft stor påverkan på exporten, men den grundläggande strategin ligger fast, och det är ännu viktigare nu att genomföra den i återhämtningsfasen. Inte minst är ett starkt investeringsfrämjande en förutsättning för den ekonomiska återhämtningen och för att säkerställa vår välfärd och se till att Sverige är ett attraktivt land för kompetens och kapital att söka sig till i återhämtningen.

Vi ser också att internationell handel är en viktig del av lösningen på den pågående krisen. Utvecklingen av världshandeln vet vi bidrar till att bekämpa fattigdom och stärka våra ekonomier. Rätt hanterad bidrar den också till en mer klimatvänlig produktion och miljövänliga varor och till att nya tekniska lösningar sprids och blir lättillgängliga världen över. Det här är oerhört viktigt nu i återhämtningen och i utformandet av den internationella handelspolitiken efter krisen. Det betyder i praktiken att

hållbarhet, miljö och klimat måste vara ännu tydligare både inom EU och på WTO:s agenda.

När det gäller EU:s kommande handelspolitiska översyn blir det viktigt att vi från svensk sida bevakar våra intressen för en fortsatt ambitiös frihandelsagenda och att vi står emot protektionistiska tendenser. Jag kommer också att understryka vikten av att översynen blir inkluderande och att alla berörda parter ges möjlighet att komma med synpunkter på denna översyn och detta dokument.

Jag tänkte också tala lite grann om exportrestriktioner. Det gäller framför allt exportrestriktioner gentemot tredjeland på medicinsk skyddsutrustning, till exempel ansiktsmasker och skyddskläder. EU och flera handelspartner har infört sådana åtgärder som krisåtgärder med anledning av covid-19-utbrottet. Det har orsakat problem för handel och produktion av dessa produkter, och det är glädjande att beslutet om EU:s exportrestriktioner slutade gälla den 26 maj och att kommissionen har kommit fram till att det inte är nödvändigt med en förlängning.

Det här är någonting som regeringen har kämpat för ända sedan restriktionerna infördes. Det kommer nu alltså att bli lättare att handla globalt med den skyddsutrustning som behövs för att bekämpa covid-19. Vi har också sett en snabb upptrappning av nationella exportrestriktioner globalt. 86 länder har infört 157 restriktioner på PPE, alltså personal protective equipment, sedan början av året. Det är inte bara på medicinsk utrustning, utan det gäller även mediciner, jordbruksprodukter och matvaror. Vi måste fortsätta vårt arbete med att förmå länder att skala ned sina restriktioner och få fart på den globala handeln.

Vad gäller den inre marknaden kan vi se att vissa medlemsstater lyfter de exportrestriktioner som infördes när coronakrisen blev ett faktum. Det är naturligtvis positivt, men det finns restriktioner kvar på den inre marknaden. Det är oacceptabelt. Jag anser att vi kommer att behöva en ordentlig diskussion om hur vi säkerställer den inre marknadens funktion även i kristider. Solidaritet mellan medlemsländerna är helt centralt.

Jag tänkte också beröra initiativet Trade for Health som jag nämnde. Jag presenterade det vid mötet i april, och det har nu följts upp av kommissionen. Man har tagit fram en produktlista med tänkbara produkter för tullnedsättning, och vi driver också frågan med länder utanför EU och i FN från Sveriges sida. Det avser även kommissionen att göra nu. Man presenterade ett idépapper med förslag på tulleeliminering för mediciner, medicinska produkter och viss personlig skyddsutrustning. Det är väldigt glädjande att vårt initiativ har fått genomslag, och kommissionens förslag ser övergripande bra ut.

Vi ska diskutera det här närmare under mötet den 9 juni. Jag hoppas att vi kan enas, gå vidare och presentera ett gemensamt EU-initiativ i WTO.

Avslutningsvis vill jag säga några ord om handelsrelationen till USA.

USA står inte specifikt på dagordningen, men den ekonomiska kris som orsakats av covid-19 har ytterligare förstärkt vikten av internationellt samarbete. Kommissionen har under krisens gång fört en löpande dialog med USA. Samtalen har till stor del fokuserat på möjligheten att samordna respons rörande försörjning av medicinsk utrustning och den ekonomiska återhämtningen nu när samhällena ska öppna igen.

I slutet av april skickade kommissionär Hogan ett brev till sin motpart i USA, alltså US Trade Representative Lighthizer. Där föreslog Hogan en

gemensam transatlantisk återhämtningsagenda. Det var en mycket bra, ambitiös och konkret sådan. USA har ännu inte svarat på kommissionär Hogans brev. Kommissionen uppfattar det amerikanska intresset som avvaktande.

I onsdags, den 3 juni, lyfte jag själv upp den transatlantiska handelsrelationen och andra svenska handelspolitiska prioriteringar med Robert Lighthizer. Vi hade då ett positivt samtal. Vi har ju inte alltid samma åsikt när det gäller frihandel, men USA är en mycket viktig partner för Sverige och en central aktör för svensk ekonomi, för EU och för vårt välstånd, trygghet, säkerhet, försvar och så vidare. Det är av avgörande vikt att vi har en löpande dialog med USA, både bilateralt från Sveriges sida och från EU:s sida.

Vi kommer inte att kunna göra framsteg om vi inte talar med varandra och hittar öppningar för en konstruktiv dialog.

Jag stannar där och svarar naturligtvis gärna på eventuella frågor.

Anf. 21 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru ordförande! Jag var tydligen lite snabb som tog en del av mina frågor på förra punkten. Jag fick nu ett ännu fylligare svar vad gäller fortsättningen inom EU-27 och hur det ska utvecklas vidare.

Det som är lite intressant att fundera på är hur positionerna ser ut i EU-27 om man ser till ytterligheter mellan självförsörjningsspåret och frihandelsspåret. Har vi starka krafter med oss, eller finns det starka krafter mot oss i de här delarna? Hur mycket arbete bedömer statsrådet kommer att behövas för att utvecklingen ska bli rätt och riktig?

Sedan vill jag välkomna statsrådets tydliga markering om att den inre marknaden är en helt avgörande förutsättning för att vi ska få Europa, EU-27, på fötterna igen. Krispaket och andra saker spelar mindre roll än om vi får det här på plats, så det är oerhört välkommet.

Anf. 22 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru talman! Det finns i vissa delar kanske till och med en polarisering i de här frågorna. Man kan säga att den krets av like-minded-länder som jag nyligen beskrev är den starkaste gruppen för frihandel. Den är också extra viktig nu när UK har försvunnit och vi inte längre har den stora, starka ekonomin med oss i gruppen.

Jag skulle vilja säga att det finns en grupp av länder – de är inte så många, men det är några större ekonomier också – som trycker på det här med självförsörjande. Om de länderna får tolkningsföreträde när det gäller begreppet strategisk autonomi finns det ett bekymmer om det är det som kommer att vara den röda tråden i agendan för EU:s framtida handelspolitik. Det är därför det är så viktigt just nu, under den här perioden, att trycka på fri och öppen handel och det här med resiliens, alltså motståndskraft, i stället för autonomi. Det finns naturligtvis länder som rör sig mellan, men det finns tydliga krafter åt båda håll här, och vi behöver verkligen enas.

Jag ser positivt på om vi kan enas kring en positiv agenda. Kommissionen är tydlig kring sin linje som är väldigt samstämmig, skulle jag vilja säga, med Sveriges linje, alltså den frihandelsvänliga linjen. Därför känner jag mig trygg med att vi har kommissionen med oss, och jag vill understryka att det är ett fundament i arbetet med att driva den här linjen framåt.

Anf. 23 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag måste med anledning av det här ändå ställa en följdfråga som gäller hur vi har fått in varor både inom EU och till Sverige och andra länder under covid-19-pandemin och hur vi framöver kan förhindra sådana problem med de förslag som statsrådet talar om nu, alltså en väldigt kraftig frihandel där det är upp till företagen, som det står i underlaget.

Hur löser vi sådana här problem i framtiden när det uppstår brist på de varor man behöver?

Anf. 24 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Som det har sett ut nu har huvuddelen av de leveranser som är beställda fungerat. Det var naturligtvis en väldigt stor efterfrågan inledningsvis på viss utrustning från i stort sett alla länder globalt, och det gjorde att det blev en oro över om det över huvud taget skulle finnas tillgång till de mest vitala produkterna. Det har löst sig ändå, men det har varit ett sårbart läge. Det har gjorts att man från många regeringars sida har varit tvungna att vara väldigt pådrivande för att stoppa och få bort restriktioner och för att få leveranser att fungera. Det är naturligtvis inte tillfredsställande.

På nationell nivå och inom EU men också globalt behöver vi ha, som jag sa tidigare, en rejäl diskussion om hur vi ska kunna vara solidariska och framför allt inom EU ha en fungerande inre marknad. Det hade varit ett helt annat läge och absolut en mindre sårbarhet om den inre marknaden hade fungerat.

När det gäller företagens ansvar, och det står också i dokumentet som frågan handlade om, säger man själv från företagens sida i många av de kontakter som jag har med näringslivet nu att man har blivit varse att det sannolikt inte är värt att tjäna den där sista kronan för att ha en leverans från en enda leverantör, kanske på ett stort geografiskt avstånd, därför att man blir sårbar. Det är också företagen som kan bedöma vilka andra leverantörer man bör ha för att backa upp och hur man kan korta sina leverantörskedjor för att bli mindre sårbar. Den diskussionen är aktuell och måste ske hos företagen, för det är bara de själva som kan se hur de kan få de mest säkra och effektiva värdekedjorna.

Det finns alltså två nivåer, och det är mellan nationerna, framför allt den inre marknaden som vi kan påverka, och hos företagen själva. Den diskussionen är högst levande just nu.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Finns det någon övrig fråga som statsrådet skulle vilja ta upp?

Anf. 26 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Nej, jag är nöjd så.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statsrådet för i dag.

Anf. 28 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Tack så mycket!

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar finansminister Magdalena Andersson välkommen.

Vi börjar med återrapporten från videomötet den 19 maj.

Anf. 30 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Jag ska göra en kort genomgång.

Under den första dagordningspunkten diskuterades de ekonomiska åtgärder som är relaterade till pandemin. Ordförandeskapet välkomnade inledningsvis att två av tre förslag som man kommit överens om på eurogruppsmötet den 9 april hade godkänts. Det handlar om stödinstrumentet för att minska risken för arbetslöshet, SURE-mekanismen, men också upprättandet av en förebyggande kreditlina för euroländerna. Det är ESM-delen, som vi inte är med i. Däremot konstaterade man att det inte fanns någon överenskommelse om garantifonden i EIB.

Därefter informerade kommissionen övergripande om kommande förslag om en revidering av MFF och återhämtningsinstrument. Det är det som vi har fått nu. Under den efterföljande diskussionen välkomnade flera medlemsstater bland annat det i fransk-tyska initiativet för återhämtningsfond. Det är känt vad det initiativet handlade om: 500 miljarder euro i en återhämtningsfond.

Vi från Sverige och en del andra framhöll att vi var skeptiska till upplåning som ska finansiera stöd i form av bidrag till medlemsstaterna. Kommissionens förslag presenterades förra veckan, som ni säkert vet. Det kommer jag att återkomma till.

Därefter diskuterades det pågående arbetet inom EU med åtgärder för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, detta mot bakgrund av ett meddelande som kommissionen presenterade den 7 maj. Det meddelandet fick brett stöd från medlemsstaterna. Det var ett fåtal som var lite mer tveksamma.

Avslutningsvis informerade ordföranden om att rådsslutsatser om årets landsrapporter och genomförandet av föregående års landsspecifika rekommendationer hade antagits genom ett skriftligt förfarande.

Slutligen vill jag passa på att nämna att ett eurogruppsmöte i inkluderande format är planerat till nästa vecka – torsdagen den 11 juni. Vi har ännu inte så mycket information om vad man förväntar sig ska behandlas i substans. Men av den preliminära dagordningen framgår det att tanken är att förbereda det kommande mötet med EU:s stats- och regeringschefer och ett eventuellt eurotoppmöte i anslutning till det.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för återrapporten.

Vi går vidare till information och samråd inför videomötet den 9 juni 2020. Vi går in på punkt 2 om kommissionens förslag om ett europeiskt återhämtningsinstrument.

Anf. 32 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Jag börjar med bakgrunden. Vid europeiska rådets videokonferens den 23 april fick kommissionen i uppdrag att ta fram ett förslag till en anpassad flerårig budgetram i förhållande till det tidigare förslag som fanns samt en fond för att stödja den ekonomiska återhämtningen med anledning av covid-19. Man skulle basera det här på en behovsanalys.

Den 27 maj presenterade kommissionen ett meddelande om sitt förslag till flerårig budgetram, inklusive ett återhämtningsinstrument. Därefter har kommissionen presenterat specifika lagförslag inom den fleråriga budgetramen. Regeringen överlade i går med finansutskottet övergripande om återhämtningsinstrumentet och om generella ingångsvärden för relevanta program.

Kommissionen föreslår alltså ett återhämtningsinstrument om 750 miljarder euro och en flerårig budgetram för perioden 2021–2027 om 1 100 miljarder euro. Instrumentet föreslås utgöra en tillfällig förstärkning av EU-budgeten fram till slutet av 2024. Instrumentet ska finansieras genom att kommissionen lånar upp medel på kapitalmarknaden för EU:s räkning. Utrymme för att garantera upplåningen skapas genom en höjning av taket för EU:s egna medel. I kommissionens meddelande från den 27 maj nämns att återhämtningsinstrumentet skulle kunna återbetalas med nya egna medel, men det finns inga sådana konkreta förslag om nya egna medel.

Tanken är att återhämtningsinstrumentet ska användas för att finansiera existerande och nya program i EU-budgeten. Två tredjedelar av finansieringen från instrumentet föreslås utgå som bidrag, resterande del som lån. Av den totala volymen föreslås merparten finansiera en facilitet för återhämtning och resiliens i medlemsstaterna. Den här faciliteten ska via både bidrag och lån stödja offentliga investeringar och reformer i medlemsstaterna. Instrumentet föreslås också användas för program med syfte att främja privata investeringar och stödja utsatta företag med hjälp av garantier. Därutöver föreslås instrumentet användas för att förstärka program inom till exempel sammanhållningspolitiken, innovation, forskning och utveckling, grön omställning och hälsa.

Regeringen anser fortsatt att EU:s ekonomiska åtgärder till följd av covid-19, inklusive åtgärder för att stödja återhämtningen, bör vara temporära, välriktade, proportionerliga och budgetrestriktiva. Stöd bör så långt som möjligt bygga på existerande instrument och befintliga finansieringsformer och inte nya egna medel. Vi tycker att de ska inriktas på de delar av EU som har störst behov. Vi tycker att det bör finnas gränser för hur mycket stöd enskilda medlemsstater kan få och att medlemsstaternas risktagande bör begränsas. Åtgärderna bör vara miljömässigt och socialt hållbara samt förenliga med att driva på den gröna omställningen. En central del av detta bör vara att fullt ut återställa den inre marknaden.

Mot den bakgrunden är regeringen kritisk till att kommissionen föreslår ett återhämtningsinstrument som ska bygga på mycket omfattande gemensam upplåning. Vi är mycket kritiska till att upplåningen i hög grad ska användas till bidrag till medlemsstater. Förmånliga lån till medlemsstater som har behov bedöms vara en mer ändamålsenlig stödform som skapar sunda incitament. Upplåning till bidrag skulle också

innebära ett avsteg från principen att EU-budgetens löpande utgifter ska finansieras med löpande intäkter.

2019/20:56
05 juni

Vi välkomnar att kommissionen föreslår att instrumentet ska vara tillfälligt. Det är viktigt att det är en väldigt tydlig tidsbegränsning. Vi tycker att fokus bör ligga på de första årens återhämtning. Vi tycker att stödet enbart ska användas till krishantering och återhämtning och inte till att finansiera en generell ambitionshöjning inom program som inte är direkt kopplade till krisen. Väldigt mycket av de pengar som föreslås fördelas går de facto till länder som inte är särskilt drabbade av coronaviruset, till exempel i Östeuropa.

Det är positivt att kommissionen föreslår att stödet i hög grad ska inriktas på åtgärder som kan bidra till långsiktigt hållbar tillväxt i medlemsstaterna och påskynda den gröna och digitala omställningen. Stöd till medlemsstaterna behöver vara förenliga med EU:s ekonomisk-politiska ramverk och – där så är tillämpligt – med de landsspecifika rekommendationerna. Villkor bör främja EU:s grundläggande värderingar. Olika stöd för att främja privata investeringar bör ha ett starkt mervärde. Vi tycker att det ska vara efterfrågestyrt men också finansiellt hållbart.

Regeringen kommer att återkomma till riksdagen efter en närmare analys av de effekter som det här förslaget har såväl ekonomiskt och budgetärt som rättsligt. Vi återkommer även avseende andra förslag till rättsakter som ska finansieras via återhämtningsinstrumentet.

Anf. 33 JAN ERICSON (M):

Från moderat sida ställer vi oss bakom regeringens skrivningar och ståndpunkter. Det är viktigt att vi från svensk sida håller ihop politiskt i den här frågan. Vi inser att det är en ganska tuff förhandlingssituation för Magdalena och för den svenska delegationen.

Jag har en fråga. Man pratar mycket om att den här återstarten ska ske för kommande generationers skull. Samtidigt finansierar man det här med lån som ska betalas fram till år 2058. Känslan jag får är snarare att man finansierar åtgärder i dag genom att skuldsätta framtida generationer. Har den frågan varit uppe till diskussion när finansministrarna har diskuterat de här frågorna? Det är min enda fråga i dag. I övrigt vill jag som sagt ge mitt stöd till finansministern och regeringen.

Anf. 34 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Jag tackar finansministern så mycket för föredragningen.

Vi tycker att den här fonden är ett stort problem för EU:s framtid. Den är dessutom helt missriktad, som den ser ut i dag. Vi är tacksamma att regeringen är emot den, men vi är rädda för att det inte är tillräckligt. Därför vill vi markera att vi står för en avvikande mening. Sverigedemokraternas ställningstagande är sedan tidigare att utgångspunkten är att Sveriges medlemsavgift inte ska höjas. Det här är ett sätt att höja den. Vi utgår från att den ska vara 1 procent av bni. Det är oroande att vissa länder inom EU kommer att bli ett slags biståndsbank för att finansiera välfärd för andra länder, som inte sköter sin statsekonomi så som de borde göra. Vi anmäler avvikande mening.

Anf. 35 ANNIKA CARLSSON (C):

Fru ordförande! Jag tackar statsrådet så mycket för genomgången inför kommande möte.

Det är som sagt ett omfattande förslag som har lagts fram för att stötas och blötas och diskuteras. Det finns fördelar med att återhämtningsfonden och MFF hänger ihop, men det gör också att det finns storheter som ibland kan vara svåra att ta in och ha förståelse för.

I den här krisen har det blivit klart för i alla fall en del av EU vilka bekymmer det blir när frihandeln inte fungerar och när vi inte har de öppna möjligheterna till utbyte av varor och tjänster. För Sveriges del, som är oerhört handelsberoende, blir det tydligt att det är viktigt att EU-27 fungerar. Men därmed är det inte rätt att inrätta stora fonder utan att veta vad de ska gå till. Jag tror att regeringens linje, där man kräver svar på ett antal olika frågor, är oerhört värdefull.

I det arbete som har skett innan har vi fått mycket information från Hans Dahlgren. En av de saker som har beskrivits som Sveriges linje har varit att ställa krav på att det i grunden finns en behovsanalys innan man kommer fram till storlek, vad det ska gälla för och på vilket sätt det ska betalas ut. Pågår det något arbete för att ta fram någon form av behovsanalys? Det är ju helt avgörande för att man i nästa steg ska kunna landa i temporära, välriktade och proportionerliga insatser.

Anf. 36 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Tack, statsrådet, för föredragningen!

Jag vill börja med att säga att jag tycker att den svenska ståndpunkten är väl avvägd. Från Vänsterpartiets sida kommer vi troligtvis att vilja gå längre än regeringen, men i det här ärendet är vi helt överens. Regeringen ska ju återkomma, och då kan vi göra andra ställningstaganden.

Nu har jag några frågor. Det står i regeringens underlag att villkoren bör främja EU:s grundläggande värderingar, vilket vi instämmer i till fullo. Vi kunde se i går, i den information vi fick då, att till exempel Ungern tillhör de länder som skulle få mycket stöd ur återhämtningsfonden. Vi har sagt att man ska respektera rättsstatens principer, så jag vill fråga statsrådet hur troligt det är att rättsstatens principer kommer att vara grundläggande för stödet.

En annan fråga jag har gäller euroländerna, som ju också kan ha olika stöd sinsemellan. Hur går de diskussionerna, och hur påverkar det detta? Vi kan se från Vänsterpartiets sida att det kan vara bättre att euroländerna stöttar varandra än att man har det här stora instrumentet.

Jag vill också gärna höra några ord om de egna medlen och hur läget ser ut där i förhandlingarna.

En annan fråga gäller de befintliga fonder som finns i strukturfonderna. Finns det till exempel någon diskussion om att förändra villkoren för dem så att de träffar mer rätt och kanske snarare träffar dem som nu drabbas av coronapandemin än det som handlar om gamla strukturer och gamla behov?

Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Jag börjar med frågan om längden på återbetalningen och om den har varit uppe till diskussion. Detta förslag har knappt diskuterats än, så det är

väl en av de frågor som kommer att komma upp till diskussion nu när vi har det första mötet i nästa vecka.

När det gäller behovsanalys är förslaget från kommissionen grundat på en behovsanalys som de har gjort av investeringsgapet och behovet av investeringar i EU. Sedan har de väl inte följt upp det med den diskussion som man kanske själv skulle önska, nämligen den att om man tror på investeringsgapet – hur stor del av det ska i så fall uppfyllas via EU-budgeten? Och hur mycket ska uppfyllas på annat sätt? Det är en diskussion som inte finns med i kommissionens underlag.

När det handlar om rättsstatens principer ligger det med i MFF-förslaget. Det är ett äldre förslag som kommer från kommissionen att man för att få medel ska leva upp till rättsstatens principer. Det ligger med i hela MFF-förslaget inklusive återhämtningsmekanismen.

Borde inte euroländerna stötta varandra? Det tycker jag är en mycket relevant diskussion att ta. Jag ser dock inte att det finns någon större öppning för en sådan diskussion. Det är väldigt få länder som ser det på detta sätt. Om vi skulle vara med i en koalition som tycker så här skulle det i praktiken bara vara Sverige och Danmark. Det som har varit framgångsrikt hittills är när vi har kunnat hålla ihop i frugala fyran tillsammans med Nederländerna och Österrike, så jag tror att vi skulle bli svagare i förhandlingen om vi körde det spåret jämfört med när vi tillsammans kan hålla ihop fyran.

När det gäller egna medel finns inga nya konkreta förslag på bordet, så vi får se i vilken utsträckning det kommer att diskuteras i veckan. Det kommer vi att kunna återkomma till.

Borde strukturfonderna se annorlunda ut? Det är också en ytterst relevant fråga. Vi får se hur diskussionen blir. I det förslag som nu ligger ser strukturfonderna inte annorlunda ut än de gjorde tidigare. Nu får jag titta mig runt i rummet för att fråga en av tjänstemännen, och jag får svaret att i grunden ligger strukturfonderna i kommissionens förslag väldigt lika som de har gjort under de här åren.

Anf. 38 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru ordförande! Det förslag som kom från kommissionen i förra veckan innebär tyvärr att det togs steg i fel riktning.

Vi anser att detta förslag absolut inte kan bli slutprodukten. Därför är den ståndpunkt som har kommit efter gårdagens möte i finansutskottet bra. Vi stöder den. Det är viktigt att agera för den ekonomiska återhämtningen i Europa. Men det måste ske på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt, och alla ageranden måste vara kopplade till krisen, som flera tidigare har varit inne på.

Det är bra att Sverige fortsätter att lyfta fram att stödet måste vara tidsbegränsat, och jag ser att kopplingen till krishantering och återhämtning är tydligt uttryckt i ståndpunkten. Det är också bra att det förtydligas efter finansutskottets möte att stödet så långt det är möjligt ska bygga på befintliga instrument och finansieringsfonder och inte på nya egna medel.

Vi stöder givetvis kraven på att stödet till medlemsstaterna bör vara förenligt med de landsspecifika rekommendationerna och att villkoren bör främja våra grundläggande värderingar: demokrati, mänskliga rättigheter och domstolars oberoende. Från vårt håll vill vi också trycka på att det är

2019/20:56

05 juni

nödvändigt med en behovsanalys och att eventuella stöd i första hand går till dem som drabbas värst av krisen.

Avslutningsvis tycker vi att det vore bra om det även i fortsättningen går att fatta beslut om långtidsbudget och återhämtningsinstrument tillsammans så att det blir enkelt att följa vilka kostnader besluten innebär.

Men i dag ger vi fullt stöd till den ståndpunkt som regeringen har här och som finansutskottet också har diskuterat.

Anf. 39 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket, statsrådet, för redogörelsen!

Det är många frågor som har ställts. Liberalernas ståndpunkt är att vi instämmer med inledningen till den svenska ståndpunkten i allra högsta grad när man talar om att det måste vara temporära, välriktade, proportionerliga och budgetrestriktiva stöd.

Sedan har jag några frågor. När den svenska ståndpunkten kom ut från finansutskottet var den avsevärt mycket mer kategorisk och kritisk till hela EU-projektet än den var när statsrådet gick in till finansutskottet. Jag skulle därför vilja höra lite om detta. Jag har uppfattat det som att regeringen aldrig har stängt dörren för nya medel inom EU-diskussionen, men här står det helt plötsligt uttryckt att det inte ska vara nya egna medel.

Även om man redan från början har varit kritisk till att utlåningen också kan användas till bidrag är man nu helt plötslig mycket kritisk. Det andas en helt annan inställning än tidigare, och då kan man ändå säga att Sverige redan har varit exceptionellt. Till och med inom frugala fyran är Sverige exceptionellt kritiskt.

Jag blir också lite förvånad över att statsrådet lyfter upp östländer som de länder som kommer att få störst del av paketet och inte länder som i själva verket har lidit svårt under coronaviruset. Men är det inte så att Italien och Spanien i allra högsta grad kommer att ta del av de här medlen? Det är länder som är stora och viktiga inom EU, och inte bara för EU utan självklart också för Sverige som nation. Det finns alltså lite frågor kring detta.

Vi är fortfarande bara i början av det hela, så vi förbehåller oss rätten att komma tillbaka. Det gör ju regeringen också. Ni säger mycket tydligt att ni kommer tillbaka, vilket är glädjande.

Anf. 40 KAROLINA SKOG (MP):

Tack för föredragningen! Det är oerhört tydligt att vi är enade i riksdagen i en kritisk hållning till de steg som tas från kommissionens sida och i en oro för var detta kan sluta.

Men jag vill i sammanhanget påminna om att det också är oerhört viktigt att EU agerar. Detta är något som handlar om EU:s sammanhållning. Det är viktigt att EU klarar av att agera gemensamt när vi gemensamt genomgår en oerhört svår situation.

Sedan är det uppenbart att Sverige har blivit tvunget att ta en roll som är återhållande i detta för att verka för att åtgärderna, precis som ministern har klargjort, är proportionerliga och välriktade.

Jag vill passa på att kommentera det som Liberalerna tog upp. Jag tycker att det var jättebra att de lyfte frågan om egna medel. Jag var med när vi hade en jättebra diskussion i går i finansutskottet, och vi gjorde då vissa förändringar i ståndpunkten. Det var också uttalat då, och det är värt

att uttala nu igen, att det som står är att utgångspunkten för Sverige är att det inte ska vara nya egna medel men att det inte är en helt stängd dörr för egna medel.

2019/20:56
05 juni

Vi är väldigt bekymrade över att kommissionen tänjer på definitionen av egna medel på ett sätt som vi inte kan acceptera. Men det ska inte blandas ihop med att vi utesluter alla tankar på egna medel som finns i diskussionen. Den har ju kommit att bli lite sned och ganska spretig. Det var jättebra att Tina lyfte upp detta så att vi får möjlighet att här konfirmera att vi har en gemensam tolkning av vad som står i ståndpunkten.

Anf. 41 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Hampus Hagman talade om detta att vi fattar beslut tillsammans i MFF. Jag tror att det är strategiskt bra för oss att ha *en* förhandling snarare än flera förhandlingar i detta, så jag håller helt med.

Till Tina Acketoft vill jag säga att när det gäller egna medel var det, precis som Karolina Skog säger, tydligt i går att vi inte stänger dörren till nya egna medel. Det står att det så långt som möjligt inte ska vara nya egna medel. Det finns ju också en del egna medel som ligger på bordet sedan tidigare som skulle vara finansiellt väldigt gynnsamma för Sverige, så vi stänger inte den dörren helt.

Vad gäller ”kritisk” och ”mycket kritisk” hade vi en diskussion i finansutskottet i går som, precis som Karolina Skog sa, var mycket bra. Då kom synpunkten upp att det först stod att vi var kritiska. Vi har ju varit kritiska till ganska mycket många gånger, men det här att låna till bidrag och underfinansiera EU-budgeten är såklart ett exceptionellt dåligt förslag. Därför förstärkte vi till ”mycket kritisk”. Det tycker jag själv är väl valt. Under mina fem och ett halvt år som finansminister tror jag att detta är det sämsta förslag som har kommit från kommissionen.

Karolina Skog sa att det är viktigt att stöden är proportionerliga och väl avvägda, och jag delar verkligen den uppfattningen.

Tina Acketoft frågade om det inte är så att Italien och Spanien får mycket av det här. Ja, de får mycket i kronor, eller euro då, men inte särskilt mycket i förhållande till befolkningsstorlek eller till hur mycket de är med och finansierar.

Om man tittar på återflöde i förhållande till finansiering, som är ett sätt att mäta vilka som tjänar på den här faciliteten, är det östeuropeiska länder som finns bland dem som får mest. Det är så ordningen ser ut. Det är Kroatien, Bulgarien, Grekland, Litauen och Slovakien. Sedan kommer Portugal, Rumänien, Lettland, Polen och Cypern. Sedan, först på tionde plats, kommer Spanien. Sedan kommer Ungern och därefter Italien. Detta är alltså i stor utsträckning ett stöd till östeuropeiska länder som inte är särskilt drabbade av krisen.

Jag tror att de flesta tänker sig att detta egentligen är ett stöd till länder som har blivit väldigt drabbade av coronakrisen samt har en stor statsskuld. Så ser inte riktigt fördelningen ut. Exempelvis är Belgien, som har ganska hög statsskuld och är mycket drabbat av coronakrisen, faktiskt nettobetalar till det här systemet. Det är alltså uppenbart att detta handlar om något helt annat än att stödja länder som har haft problem under coronakrisen.

Anf. 42 JAN ERICSON (M):

Jag vill göra en liten komplettering. Med tanke på att diskussionen om egna medel nu är uppe igen kanske det är bra att vi för till protokollet att den skrivning som vi antog i finansutskottet i går var den linje som vi ville ha in i det här dokumentet. Från moderat sida är vi dock oerhört kritiska till tankarna på egna medel. Jag tror att det är bra att vi för det till protokollet. Det är alltså inte så att vi med denna skrivning på något sätt öppnar för att Moderaterna byter ståndpunkt i frågan. Jag ville bara ha det sagt.

Anf. 43 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag vill också tydliggöra Vänsterpartiets skepsis till egna medel och att vi inte öppnar för det.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna.

Då går vi vidare till punkt 3, 2020 års landsspecifika rekommendationer och rådets utlåtande om de uppdaterade stabilitets- eller konvergensprogrammen.

Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Jag börjar med att säga något om processen. Här väntas beslut fattas genom ett skriftligt förfarande i rådet, och det väntas inledas efter mötet i nästa vecka. Vi kommer att samråda med EU-nämnden skriftligen inför det beslutet. Därefter ska rekommendationen i sin helhet godkännas av EU-ministrarna och sedan få stöd i Europeiska rådet. Slutligt antagande väntas sedan ske i rådet i juli.

För nämndens information har samtliga medlemsstater i år fått två horisontella rekommendationer som relaterar till de ekonomiska konsekvenserna av pandemin. Den första handlar om att effektivt upprätthålla ekonomin genom att nyttja den allmänna undantagsklausulen inom stabilitets- och tillväxtpakten och stärka hälso- och sjukvårdssystemen. Den andra rekommendationen handlar bland annat om att tidigarelägga offentliga investeringar som främjar en grön och digital återhämtning.

Utöver det har Sverige fått en rekommendation om att vidta åtgärder för att förhindra penningtvätt.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Finns det någon övrig fråga, finansministern?

Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Ja, det finns en övrig fråga. I anslutning till mötet kommer EIB:s årsmöte att hållas. Vid det mötet väntas EIB:s president berätta om bankens verksamhet det senaste året, och bankens revisionskommitté kommer att presentera resultatet av sin årliga granskning av bankens årsrapport och riskhantering.

I år väntas fokus för mötet vara bankens respons på covid-19-krisen. EIB:s styrelse enades den 26 maj om upplägget för den europeiska garantifonden, och de nationella beslutsprocesserna om att vara med i denna fond påbörjas nu. Vi kommer snart att återkomma till riksdagen med ett beslut om svenskt deltagande.

Utöver det föreslås EIB genomföra en stor del av det stöd som syftar till att främja privata investeringar. Det är kommissionens förslag, som handlar om återhämtningsplanen. Även detta kommer troligtvis att beröras på mötet. Besluten om kommissionens förslag fattas ju dock i rådet.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Därmed tackar vi finansministern för i dag.

2019/20:56

05 juni

§ 4 Utrikes frågor – utveckling
Statsrådet Peter Eriksson
Återrapport från videomöte den 8 april 2020
Information och samråd inför videomöte för utrikes frågor –
utveckling den 8 juni 2020

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Då hälsar vi statsrådet Peter Eriksson med medarbetare välkomna till mötet här i salen. Vi börjar som vanligt med punkten Återrapport.

Anf. 50 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Nämnden har fått en skriftlig rapport från den informella videokonferensen den 8 april. Jag vet dock att inte alla ledamöter har kunnat ta del av den skriftliga rapporten, så jag kan säga några ord.

Videokonferensen syftade till att diskutera arbetet med en gemensam EU-respons till stöd för partnerländerna i kampen mot covid-19. Mötet genomfördes på svensk-danskt initiativ. Vad gäller den föreslagna Team Europa-ansatsen fanns det en bred samsyn bland EU:s medlemsstater. Många pekade på behovet av stöd till det multilaterala systemet i arbetet mot covid-19 och dess effekter. Behovet av kommunikation kring EU:s arbete och att bemöta den desinformation som breder ut sig i partnerländer lyftes också fram.

Vidare diskuterades vid mötet vikten av att undvika undanträngningseffekter för stöd av andra angelägna hälsofrågor eller för stöd till mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Civilsamhällets roll framhölls också, liksom att jämställdhet behöver genomsyra allt arbete även i responsen till covid-19.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för återrapporten.

Vi går vidare till information och samråd inför videomöte den 8 juni och punkten 2, Aktuella frågor.

Anf. 52 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Ordförande! En informell videokonferens mellan EU:s biståndsmistrar äger rum den 8 juni. Vicepresident Josep Borrell väntas i inledningen av mötet som vanligt ta upp aktuella frågor. WHO:s generalsekreterare doktor Tedros har bjudits in till en del av mötet. Vi kommer också att diskutera Team Europa-ansatsen.

När det gäller mötet med WHO:s generalsekreterare kommer Sverige att framföra att det är viktigt att EU och dess medlemsstater tydligt står upp för WHO. Sverige ser även positivt på om EU:s medlemsstater kan öka det ekonomiska stödet till Världshälsoorganisationen för att säkerställa dess integritet och oberoende. Det kommer också att vara viktigt för oss som medlemsstater i WHO att fullt ut delta i den överenskomna utvärderingen av covid-19-responsen.

Anf. 53 LUDVIG ASPLING (SD):

Hur kommer mer pengar att öka WHO:s oberoende? Och vad är problemet med oberoendet i dag? Om man säger att man vill öka

oberoendet måste det ju finnas en misstanke om att WHO i dag är beroende.

Vi misstänker starkt att WHO i hög grad är beroende av Kina. Det har blivit uppenbart under den här krisen. Delar biståndsministern den bedömningen? Och kommer han att ta upp just förhållandet mellan WHO och Kina under mötet?

2019/20:56
05 juni

Anf. 54 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Frågan om WHO:s integritet och oberoende är uppe för diskussion. När nu USA annonserar att man stoppar sina inbetalningar, vilket ganska väsentligt minskar finansieringen av Världshälsoorganisationen, och ett stort demokratiskt land försvinner ökar risken att auktoritära stater får ett större inflytande och påverkar organisationen som sådan i högre grad. Det är väl anledningen till att jag är orolig just nu. Därför tycker jag att det är viktigt att EU stärker sin ställning och sina positioner i Världshälsoorganisationen.

Anf. 55 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag hörde inget svar på frågan om statsrådet ämnar lyfta fram Kinas inflytande över WHO specifikt och hur han ser på den frågan.

Anf. 56 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Det hänger ju ihop med precis det jag nu berättade. Jag tycker att det är viktigt att stärka EU:s medlemsländers och EU:s roll och ställning i organisationen och också att stärka den finansiellt eftersom USA nu har annonserat att man minskar sin finansiering. Det bidrar ju till att andra, mer auktoritära stater får ett större inflytande.

Anf. 57 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag hoppas att statsrådet egentligen menade att de får mindre inflytande, inte mer inflytande.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att statsrådet sa att när USA drar bort sina pengar blir andelen från auktoritära stater som finansierar WHO större. För att motverka detta, delvis, går Sverige in med pengar. Deras andel blir alltså mindre när Sverige går in med mer pengar.

Anf. 59 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Så när vi går in med mer pengar får auktoritära stater mindre inflytande.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Exakt! Då är vi överens om vad som menas.

Då tackar vi för informationen.

Vi går in på punkten 3, EU:s globala svar på covid-19-pandemin, Team Europa-ansatsen.

Anf. 61 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Ordförande! Syftet med dagordningspunkten är dels att ge medlemsstaterna möjlighet att ge politisk vägledning för genomförandet av Team Europa-ansatsen, dels att diskutera inriktningen. Frågan om EU:s globala svar på covid-19-pandemin diskuterade vi inför videokonferensen med EU:s biståndsministrar den 8 april. Mycket av det som regering och riksdag kom överens om då är fortfarande giltigt.

Det som har hänt sedan dess är att EU-kommissionen och unionens höge representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik har antagit ett gemensamt meddelande om EU:s globala svar på covid-19-pandemin. Meddelandet beskriver den så kallade Team Europa-ansatsen, som består av fyra delar: politiska prioriteringar, samordning av genomförande, värdskap för givarmöte samt global koordinering.

Regeringen välkomnar meddelandet och dess huvudsakliga inriktning, inklusive de omprioriteringar av EU:s befintliga resurser som nämns. Regeringens prioriteringar av särskilt utsatta grupper och länder återspeglas i meddelandet, likaväl som jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokratiska principer. Medskicket från EU-nämnden om betydelsen av att särskilt fokusera på utsatta grupper, däribland de äldre, har också omhändertagits i meddelandet.

Regeringen välkomnar betoningen på att genomföra Agenda 2030 och Parisavtalet samt att åtgärder ska vara hållbara och integreras i arbetet med EU:s gröna giv. Gemensamma lösningar i EU och multilateralt samarbete för att hantera konsekvenserna av covid-19 på kort, medellång och lång sikt har varit viktigt för regeringen att betona. Det har också en framträdande del i meddelandet.

Jag avser vid mötet att lyfta upp frågan om livsmedelssäkerhet, detta mot bakgrund av *Global Report on Food Crises 2020* och FN:s livsmedelsprogramms prognos om att pandemin beräknas kunna leda till en fördubbling av antalet människor som lider av akut hunger till 265 miljoner i år. Med stängda skolor världen över går 368 miljoner barn miste om sina skolmåltider. För många barn i de fattigaste länderna är skolmåltiden dagens enda garanterade mål mat. Ytterligare 10 miljoner barn i de mest fattiga länderna världen över riskerar att drabbas av akut undernäring.

Mot bakgrund av det förvärrade humanitära läget under coronakrisen har regeringen aviserat ytterligare stöd om 380 miljoner kronor, som betalas ut från ordinarie biståndsbudget till den internationella responsen mot covid-19. Det fördelas på FN:s fond för katastrofbistånd – Cerf – FN:s livsmedelsprogram och Världshälsoorganisationen. Stödet inbegriper också medel till IMF:s fond för skuldlättnad och en ökning av Sidas humanitära anslag.

Det är viktigt att EU och dess medlemsstater tydligt står upp för WHO. Det skulle även vara positivt om EU:s medlemsstater kan öka det ekonomiska stödet till WHO för att säkerställa dess integritet och oberoende, som vi var inne på tidigare.

Världen befinner sig mitt i en omfattande kris, och Världshälsoorganisationen har en avgörande roll i att tillhandahålla ledarskap, kunskap, råd och stöd till alla världens länder. Vi har förtroende för WHO och bedömer att organisationen gör ett bra arbete. Att mitt under rådande kris dra undan finansiering och annat stöd är mycket olyckligt. I

nuläget borde vi i stället fokusera på att minska smittspridningen och rädda liv.

2019/20:56
05 juni

När den globala situationen för covid-19 är under kontroll är det både rimligt och viktigt att en internationell och oberoende undersökning genomförs för att få kunskap om virusets ursprung och spridning. Det är även viktigt att hela det internationella samfundets hantering av covid-19-pandemin, inklusive Världshälsoorganisationen, utvärderas. Det internationella hälsoreglementet ger oss också ett ramverk för övervakning och utvärdering.

Det här är inte den första pandemin och kommer inte att bli den sista. Syftet med utvärdering bör vara att lära oss att kunna förbereda oss bättre. När nästa kris slår bör världen vara bättre förberedd och bättre utrustad.

Genom den omfördelning av biståndet som jag tidigare talade om tillskjuts FN:s livsmedelsprogram 100 miljoner kronor. Deras program för humanitärt livsmedelsbistånd utgör en livlina för nästan 100 miljoner utsatta människor runt om i världen. WFP kommer med vårt stöd att kunna ge mat till miljoner barn som annars riskerar att drabbas av akut undernäring. WFP ansvarar också för att tillhandahålla logistik för hela det humanitära systemet, vilket är helt nödvändigt utan kommersiella flyg som situationen är just nu. Också civilsamhällets aktörer är beroende av WFP:s logistikkapacitet.

Anf. 62 LUDVIG ASPLING (SD):

Vi tycker inte att man ska dra undan finansieringen för WHO i det här läget. Det är för tidigt för det. Men vi tycker absolut inte att det är läge att utlova ytterligare finansiering. Om de misstankar som riktas mot WHO just nu stämmer, det vill säga att den här organisationen i praktiken är en kinesisk marionett, är det extremt olämpligt, och det måste ju få konsekvenser.

Vi vill anmäla en avvikande mening. Vi bör inte utlova ytterligare pengar i dagsläget.

Anf. 63 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången inför ett viktigt möte!

Kristdemokraterna står bakom prioriteringarna kring utsatta grupper och att frågan om jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokratiska principer är viktiga liksom sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Även frågan om barn i fattiga länder som särskilt drabbats i den här situationen är förstås oerhört viktig.

Jag har bara en synpunkt, och det gäller ståndpunkten i andra stycket om samarbetet i fält mellan relevanta aktörer framöver. Då tänker jag på att det ingenstans står någonting om civilsamhällets betydelse för genomförandet av olika insatser. Det skulle jag väldigt gärna vilja ha med i den svenska ståndpunkten.

Anf. 64 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Frågan om löften om ökade anslag till WHO är ingenting som är nytt nu, utan det är saker som regeringen har beslutat. Jag bara berättar om de insatser som vi gör för svensk del. Sedan tycker vi att det vore bra om andra länder också bidrar med ytterligare insatser till WHO.

Vår bild är inte alls att WHO är en marionett till Kina. Det är ett FN-organ som styrs av medlemsstaterna.

Det är klart att alla stora medlemsstater har påverkan och i viss mån kan styra. Jag tycker att också Sverige kan ha ett inflytande. Särskilt när vi jobbar tillsammans inom de nordiska länderna eller de europeiska länderna har vi ett betydande inflytande. Vi gör en stor del av finansieringen av organisationen.

Jag blev lite osäker när det gäller den andra frågan och var vi i så skulle föra in ytterligare skrivningar om civilsamhället. Det var en syftning till det jag läste på slutet, men det är väl mer att även dessa aktörer har stor nytta av att WFP upprätthåller en internationell flygkapacitet så att vi kan föra över humanitära insatser och också människor till andra länder.

Anf. 65 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Jag skulle vilja ha haft med i den svenska ståndpunkten civilsamhällets betydelse ute i fält i det aktiva arbete som görs för att genomföra olika insatser. Det talas ju en del om att EU och multilaterala organisationer ska vara med och hantera konsekvenserna av covid-19. Vi brukar inte helt utelämna civilsamhällets betydelse i svenska ståndpunkter, så därför är jag lite förvånad över att det inte finns med.

Är det så att statsrådet inte tycker att det behöver vara med i den svenska ståndpunkten har vi en avvikande mening med hänvisning till detta.

Anf. 66 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Jag tror inte att det här är någon stor konfliktfråga, utan vi kan naturligtvis föra in en mening om att vi också ser betydelsen av civilsamhällets organisationer i det här arbetet.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Är Désirée Pethrus nöjd med detta? Bra!

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna.

Finns det någon övrig fråga som statsrådet vill lyfta?

Anf. 68 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Nej. Jag tror inte att vi har någon övrig fråga som vi inte redan har behandlat.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för i dag. Väldigt trevligt att ha er fysiskt i lokalen! Man glömmer nästan hur det är att titta på er på andra sidan bordet.

Anf. 70 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Tack själv!

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Vi är på punkten jordbruk och fiske. Jag hoppas att vi kan välkomna statsrådet Jennie Nilsson på tråden.

Vi börjar som vanligt med återrapporter.

Anf. 72 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru ordförande! Sedan det senaste samrådet i EU-nämnden har två informella videokonferenser ägt rum mellan EU:s jordbruks- och fiskeministrar. Vid båda videokonferenserna har medlemsstaterna redogjort för hur jordbrukssektorn och livsmedelsförsörjningen har påverkats av covid-19-utbrottet i respektive medlemsstat samt utbytt meningar om möjliga åtgärder på EU-nivå.

När det gäller jordbrukssidan har Sverige vid dessa möten betonat vikten av europeiskt samarbete och en väl fungerande inre marknad, vilket är ståndpunkter som delas av de flesta medlemsstaterna. Sverige har precis som de flesta medlemsstater också framhållit att arbetskraftsbrist är en stor utmaning under den pågående krisen.

Utöver detta har Sverige framfört att vi inte har sett behov av ytterligare åtgärder på EU-nivå och att de åtgärder som genomförs inte ska vara mer omfattande än nödvändigt samt att de ska vara tidsbegränsade.

De flesta medlemsstaterna har även delat vår bild av att jordbruks- och livsmedelsmarknaden har fungerat.

När det gäller åtgärder inom jordbruket har många medlemsstater efterfrågat ökad flexibilitet inom ramen för landsbygdsprogrammet. Många har välkomnat de lättnader i statsstödsregelverket och förlängda ansökningstider som kommissionen har vidtagit. Många medlemsstater har även framhållit vikten av en stark budget för CAP i kommande MFF.

Ytterligare åtgärder som har efterfrågats av flera medlemsstater är marknadsåtgärder såsom ytterligare stöd till privat lagring och ytterligare medel för att kompensera producenterna.

Även önskemål om flexibilitet inom CAP-regelverket när det gäller kontrollfrekvenser för fältkontroller och förskottsutbetalningar har lyfts upp av flera medlemsstater.

På fiskesidan har Sverige framhållit att sektorn har svårigheter till följd av restaurangstängningar och andra logistikproblem.

Slutligen har i princip alla medlemsstater framfört att de har drabbats av stora marknadsstörningar. Många medlemsstater, så också Sverige, har framhållit särskilt svårigheterna för det småskaliga fisket.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för återrapporterna.

Vi går vidare till information och samråd inför videomötet den 8 juni och punkten Gröna given – strategierna Från jord till bord och om biologisk mångfald – jordbruksaspekterna.

Anf. 74 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru ordförande! Kommissionen presenterade strategin från jord till bord och strategin för biologisk mångfald den 20 maj.

På en övergripande nivå anser regeringen att kommissionens utgångspunkt och ambitioner för miljö, klimat, hälsa och djurvälstånd är positiva. Det finns många förslag i strategin som kan välkomnas. Samtidigt är vissa av de siffrsatta målen ingripande, det finns oklarheter kring förslagen och det saknas konsekvensanalyser. Det är viktigt att dessa analyser kommer till stånd innan slutliga ställningstaganden kan göras. Regeringen kommer att återkomma till riksdagen i närtid med faktapromemorior för båda strategierna.

Som ni ser är ståndpunkten i den kommenterade dagordningen ganska lång, och jag tänker därför bara nämna de övergripande delarna i ståndpunkten men även särskilt kommentera några av de frågeställningar som berördes i miljö- och jordbruksutskottet när jag var där i går.

När det gäller strategin från jord till bord är det glädjande att den innehåller en ambitiös plan för djurskyddet och att det föreslås ett bindande mål på EU-nivå för livsmedelsavfallet i hela EU.

Regeringen stöder även inriktningen att sänka användningen av insatsmedel. Denna fråga lyftes upp i går i miljö- och jordbruksutskottet, och här vill jag förtydliga att regeringen stöder en inriktning som går ut på att undvika överanvändning av växtskyddsmedel och växtnäring i de länder där förbrukningen är hög och effektiviteten låg. Regeringen anser att varje medlemslands utgångspunkt behöver tas i beaktande. Enskilda medlemsstaters utgångspunkter kan vara mycket olika, och samma siffrsatta målsättning för alla kan medföra relativt liten effekt i de länder som redan ligger i framkant. Det är viktigt att kommissionen redovisar konsekvensanalysen av hur de föreslagna målen påverkar livsmedelsförsörjning och handel.

Även frågan om siffrsatta mål lyftes upp i miljö- och jordbruksutskottet i går. Här vill jag poängtera att vi behöver mer information om förslagen samt analyser innan vi kan ta ställning till detta. Vi kommer att få anledning att återkomma till riksdagen.

Regeringen anser vidare att det är viktigt att EU-strategin inte innebär en ökad export av miljö- och klimatpåverkan till tredjeländ.

När det gäller avsättningen av jordbruksmark anser regeringen att vi bör hålla fast vid den linje vi driver i CAP-förhandlingarna: att obligatoriska krav på avsättning av jordbruksmark behöver kunna anpassas till lokala och regionala förhållanden. Nivån på avsättningen ska kunna variera och anpassas till behoven. Detta är i enlighet med förslaget i CAP-reformen och är förhoppningsvis ett förtydligande av det som vi talade om i miljö- och jordbruksutskottet i går.

Jag vill också göra ett förtydligande kring sänkor som klimatåtgärd; där framfördes kommentarer i miljö- och jordbruksutskottet. Regeringen anser att bevarande och restaurering av sänkor kan vara en effektiv klimatåtgärd. Samtidigt får detta inte hindra vare sig ett hållbart brukande av skogen eller en långsiktigt ökad och hållbar produktion av bioenergi, livsmedel och fossilfria material från jord- och skogsbruk.

Sedan några ord om strategin för biologisk mångfald. Regeringen stöder att kommissionen har tagit fram en strategi för biologisk mångfald till 2030. Det är positivt att kommissionen tar ett helhetsgrepp och arbetar

för att uppnå synergier med strategin från jord till bord. Regeringen välkomnar kommissionens ambition att integrera hänsyn till biologisk mångfald i jordbrukssektorn. Detta behövs inte minst för att bevara och stärka de ekosystemtjänster som jordbruket behöver.

Strategin för biologisk mångfald och strategin från jord till bord hänger ihop; de är till viss del kommunicerande kärl, inte minst vad gäller de siffrsatta målen. Låt mig därför påminna om vad jag sa tidigare om regeringens ståndpunkt gällande siffrsatta målsättningar. Den ståndpunkten är lika relevant i förhållande till båda strategierna.

Riksdagen har vid några tillfällen under våren kompletterat regeringens ståndpunkt i förhållande till skogliga frågor. Jag hoppas att nämnden noterar att detta återspeglas i ståndpunkten, bland annat att strategin ska värna skogens klimatnytta.

Jag stannar där och hänvisar i övrigt till ståndpunkten i den kommenterade dagordningen. Jag hoppas att jag, med de förtydliganden jag har gjort, har bemött de tveksamheter gällande några av regeringens ställningstaganden som framfördes i miljö- och jordbruksutskottet i går.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Jag ska nämna för nämnden att ni fick det diskussionsunderlag som skickats ut inför videomötet via mejl i dag på morgonen eftersom det kom in sent.

Anf. 76 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för en bra genomgång!

Det är långa ståndpunkter, och då finns det alltid risk för att det finns fler saker som man vill kommentera. Samtidigt behövs det, för det är väldigt omfattande och viktiga ståndpunkter som gäller viktiga näringar.

I texten står det att vi behöver återgå till ett hållbart livsmedelssystem. Man kan tänka sig att det med den skrivningen antyds att livsmedel inte produceras på ett hållbart sätt i dag, vilket inte stämmer. Svenskt lantbruk jobbar, likt alla andra branscher, ständigt med hållbarhetsfrågor. Vi skulle gärna se att man uttryckte det på ett annat sätt: att sträva efter att förbättra hållbarheten inom nuvarande livsmedelssystem.

Det finns också en skrivning om att regeringen stöder en inriktning att sänka användningen av insatsmedel. Statsrådet inledde med att förtydliga lite grann från i går. Man kan fundera på vilka insatsmedel som avses och om de är hälso- och miljöfarliga. Jag tror att det kan finnas ett behov av att se både att det skiljer mellan olika länder när det gäller vad man redan har gjort och vad man behöver göra och att det handlar om vilket insatsmedel som används, så att man inte drar alla över en kam. Insatsmedel kommer alltid att behövas i lantbruket. Om regeringen syftar på särskilda, skadliga insatsmedel kan det finnas en poäng med att specificera detta ytterligare.

Vad gäller djurskyddet skulle vi gärna se att det stärks inom EU genom att det införs en djurvälståndslag som både fyller de nuvarande luckorna i djurskyddslagstiftningen och säkerställer att de regler och lagar som finns efterlevs. Ett exempel, som även lyftes upp i går, där lagstiftningen i dag brister är transport av kalvar som fortfarande diar.

Skogen är ju ett spännande område. Sverige har en unik position vad gäller skog – resten av EU har det inte riktigt lika väl förspänt. Därför är det oerhört viktigt att Sverige hela tiden gör markeringar om att skogen är

en nationell kompetens och att klimatnyttan visserligen är en viktig del men måste fortsätta att vara väl balanserad med att ett aktivt och hållbart brukande av skogen ska kunna bedrivas.

När det gäller strategin för biologisk mångfald anser vi att den måste vara mer balanserad mellan biodiversitet och andra värden. I relation till skogen bör ståpunkten i högre grad återspegla att skogen inte enbart ses som en form av eller ett skydd för biologisk mångfald utan också som en viktig klimatnytta i form av en koldioxidsänka och en källa till biobaserade råvaror.

Vidare vill vi se en bioekonomist strategi som är samstämmig med de övriga strategierna så att gröna givens övergripande målsättningar kan nås även där.

Ståndpunkten bör inte bara lyfta fram att jordbruket bidrar till förluster av biologisk mångfald, vilket texten ger intryck av, utan också att jordbruket bidrar till bevarande och ökande av biologisk mångfald. Det bör inte heller stå att strategin beaktar ekonomiska och sociala hållbarhetsaspekter. Snarare ska dessa och miljömässig hållbarhet vara jämförbara så att det ena inte står över det andra.

Anf. 77 JOHN WIDEGREN (M):

Tack, statsrådet, för föredragningen! Och tack framför allt för bra samarbete med statsrådets stab under den sena kvällen i går och den tidiga morgonen i dag. Det känns som att vi har kommit framåt i en hel del frågor, och landsbygdsministern markerade också detta på flera punkter här.

När det gäller båda dessa strategier känns det lite som att någon, när de skrivit strategierna, trott att vi ska minska produktionen inom jord- och skogsbruk och att detta är lösningen för framtiden. Vi förstår dock, i alla fall från svenskt håll, att vi behöver öka produktionen inom både jord- och skogsbruk. Vad gäller jordbruksproduktionen kommer vi att behöva producera en otroligt mycket större mängd mat under de kommande 50 åren än vad vi har gjort under de 50 år som har gått.

Det är hela tiden någon som vill in och peta i och påverka det äganderättsliga i detta, och det blir lite oroligt. Det var därför vi reagerade ganska hårt mot de siffermål målen, som nämns i texten. Regeringen hade ett förslag till en liten ändring. Jag skulle vilja förtydliga den ändringen på s. 5, där det fjärde stycket börjar med "En överanvändning av växtskyddsmedel". Där finns sedan en punkt som lyder: "Regeringen anser att principerna för siffermål behöver klarläggas." Vårt förslag är: Regeringen anser att principerna för siffermål behöver klarläggas, och det behöver finnas en flexibilitet mellan länderna.

Jag tror att det är oerhört viktigt att vi förstår att vi behöver ha en flexibilitet mellan länderna. Om de siffermål målen skulle genomföras på svensk nivå skulle följderna för svenskt jordbruk bli katastrofala. I dagordningen översätter vi till exempel pesticider, som det står i de engelska dokumenten, till växtskyddsmedel. Växtskyddsmedel är ett bredare begrepp än pesticider. Man ska komma ihåg att det som lyfts fram i de engelska dokumenten är pesticider. I svensk livsmedelsproduktion finns ungefär 85 procent av de pesticider som används i importerad mat. Vi använder alltså väldigt lite pesticider i Sverige. Därför blir det olyckligt med sådana här siffermål. Det är otroligt viktigt att regeringen markerar att de behöver vara flexibla. Det var mitt förslag där.

Sedan har regeringen jämkat när det gäller många saker, och det känns väldigt bra. Men både på s. 5 och på s. 7 säger man fortfarande att regeringen stöder en inriktning att sänka användningen av insatsmedel. Precis som Centern tycker vi att detta blir lite olyckligt. Båda de meningarna borde i stället lyda: Regeringen stöder en inriktning om att minska överanvändningen av växtskyddsmedel och växtnäring i de medlemsländer där förbrukningen är hög och effektiviteten låg. Det blir, tycker jag, för allmänt skrivet när regeringen säger att man stöder en inriktning att sänka användningen av insatsmedel, till exempel konstgödsel och växtskyddsmedel.

Däremot har regeringen väldigt goda intentioner i texterna vad gäller djurskydd och minskning av antibiotikaanvändningen. Jag tycker att regeringen har många bra skrivningar som förklarar att det är skillnad mellan medlemsländerna, och jag är övertygad om att statsrådet kommer att driva detta på ett förtjänstfullt sätt vid kommande möten. Arbetet med båda dessa strategier kommer såklart att pågå under lång tid.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Förlåt, Jan – du är jättetydlig, men jag har andra sidnummer. Säg gärna rubrik och sedan stycke.

Anf. 79 JOHN WIDEGREN (M):

Det gäller det stycke som börjar med ”Regeringen anser att fokus i strategin bör ligga på utveckling”; det är fjärde stycket på s. 6 hos mig.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Det är på s. 3 hos mig, så det är åttonde stycket under rubriken ”Från jord till bord”.

Anf. 81 JOHN WIDEGREN (M):

Även där lyfte statsrådet fram att man har gjort en liten förändring. Centern hade ytterligare ett tillägg där: inte bara ett hållbart brukande av skogen utan ett aktivt och hållbart brukande. Det gäller alltså den andra delen av det stycket.

Sedan gäller det stycket efter, som börjar med ”Regeringen välkomnar den ökade ambitionsnivån”. Vi föreslår en ändring även av denna text. Det står ”Regeringen välkomnar den ökade ambitionsnivån för växters sundhet”, och jag vill stryka det som sedan står om växtskyddslagstiftningen. I stället vill jag fortsätta med:

”Regeringen anser att nya växtförädlingstekniker innebär stora möjligheter att anpassa växterna till våra behov. Därmed bör nya tekniska metoder och innovationer uppmuntras och utnyttjas för att säkerställa tillgång till lokala och regionala växtsorter samt för att bidra till största möjliga utnyttjande av produktionsresurser och till jordbrukets anpassning till ett förändrat klimat. Regeringen anser att lagstiftningen för genteknik behöver moderniseras och göras teknikneutral för att kunna bidra till lantbrukets utveckling i ökad utsträckning.”

Det är ett långt stycke, men jag har skickat det till regeringen så att den har texten.

Sedan hoppar jag in på strategin för biologisk mångfald. Jag tycker att statsrådet förklarade sig bra där, med vissa förändringar, men precis som jag sa tidigare har vi återigen detta med att minska användningen av insatsmedel.

Statsrådet nämnde obligatoriska krav på avsättning av mark. Som man tolkar detta kan det bli väldigt olyckligt; det kan bli som att obligatoriska krav på avsättning av jordbruksmark ska bli en lagstiftning. Att gå in och peka på det viset är ett direkt angrepp på äganderätten. När statsrådet förklarar att det är vad vi tidigare har stöttat i CAP-förhandlingarna – och då underförstår jag att det är miljö- och klimatåtgärder i pelare 1 som man menar med avsättningar av jordbruksmark – blir det genast väldigt tydligt, och då är det inga konstigheter med det. Men jag vill be om ett förtydligande: Är det så statsrådet menar?

Vi anmäler också avvikande ståndpunkt när det gäller procentsatsen för markanvändning till ekologisk produktion. Vi menar att regeringen inte ska ställa sig bakom den föreslagna styrningen av markanvändning vad gäller ekologisk produktion.

Jag tror att jag stannar där – det var mycket och matigt. Har man några frågor får man gärna återkoppla.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att vi kanske får göra det sedan, och om du har möjlighet får du gärna mejla texterna till mig och kansliet. Det vore fantastiskt.

Anf. 83 MARIA GARDFJELL (MP):

Tack för en bra föredragning, Jennie!

Jag vill stödja ministern i det hon säger apropå den diskussion vi hade i MjU i går.

Jag tycker att det diskussionsunderlag som skickades ut i morse är väldigt intressant, för där framgår det tydligt i en liten passus att Farm to fork-strategin klargör att en rättvis övergång ska ske och att man kommer att ta hänsyn till de olika utgångspunkter och skillnader i förbättringspotential som finns i medlemsstaterna. Ungefär så står det. Detta är viktigt med anledning av det John Widegren tog upp om flexibiliteten – det gör alltså absolut ingenting att lägga till det i regeringens ståndpunkt, för det är verkligen en utgångspunkt i det här arbetet.

När EU:s livsmedelsarbete nu ska inriktas på att bli en global standard för hållbarhet, som det har uttryckts någonstans, tycker jag att det för Sveriges del är viktigt att påpeka att EU:s jordbruk för att kunna uppnå detta – mindre beroende av bekämpningsmedel och antibiotika samt mindre överanvändning av gödselmedel – måste likna Sveriges jordbruk mer i framtiden. Det gör ju att Sverige blir en viktig aktör i detta arbete, inte minst när det kommer till satsningar på djurskydd.

När det gäller ekologiskt jordbruk vill jag också lyfta fram att Sverige är ett av de tre medlemsländer i EU som är de starkaste ledarna på det området. Ett starkt fokus på ekologiskt i EU är alltså faktiskt ett starkt stöd för de 5 700 lantbrukare i Sverige som har ekologisk produktion. Jag tycker också att det är viktigt att komma ihåg vad man pekar på i underlagen: högre avkastning, att produktionsmetoder kommer att bättre anpassas till konsumenternas efterfrågan, starkare affärsmöjligheter med

tanke på växtprotein, bioekonomi – vilket lyfts fram särskilt – samt lägre kostnader för livsmedelsproduktionen med hjälp av framsteg inom teknik, bland annat AI.

Det är alltså oerhört viktigt att Sverige går in i dessa diskussioner med ledartröjan på sig. Därför är jag inte alls lika orolig som John Widegren. Vi ska inte stödja de sämsta länderna i EU genom att ytterligare försvaga de formuleringar som finns.

Anf. 84 STAFFAN EKLÖF (SD):

Tack för föredragningen!

När det gäller strategin från jord till bord stöder vi Moderaternas förslag.

När det gäller strategin för biologisk mångfald anmäler vi avvikande ståndpunkt då vi anser att den är ensidig, för dåligt underbyggd och innehåller mycket önsketänkande. Den är alltså alltför dålig för att bygga vidare på, och vi vill att kommissionen ska börja om och ta fram ett nytt strategidokument. När man gör det ska man använda en bred arbetsgrupp med representation från alla berörda näringar, just för att strategin inte ska bli så ensidig. Vi anser att Sveriges position ska kompletteras med den uppmaningen, och det är för att det nuvarande förslaget till strategi är problematiskt på många sätt. Jag tänkte ta upp två exempel, men det finns många.

Dokumentet pekar i riktning mot mer detaljstyrning och kontroll från EU:s sida. Inte minst riskerar även skogsbruket att omfattas av detaljstyrning, vilket vore en ny situation och skulle hota den svenska skogsnäringen. Det handlar bland annat om kraven på skydd av old-growth forest, alltså gammelskog, som enligt strategin ska skyddas strikt. Begreppet är inte särskilt väldefinierat utan måste definieras bättre, och när man har gjort en sådan definition måste konsekvenserna av det föreslagna avverkningsförbudet bedömas. Skulle det betyda att skogar som i dag plockhuggs omfattas skulle det få stora konsekvenser för landsbygden.

Sedan är det problematiskt att dokumentet förespeglar medlemsstaterna direkta ekonomiska fördelar av bevarandet av biologisk mångfald men att man hänvisar till en referens som visar vilken den uteblivna ekonomiska förlusten skulle bli om den natur som finns nu skyddades. Med andra ord saknas stöd för att de satsningar som kommissionen tittar på i dokumentet ger ekonomisk vinst – i synnerhet snabbt. Därmed faller dokumentets hela resonemang.

Vi sverigedemokrater anser att vi ska göra stora ansträngningar för biologisk mångfald och klimat men att utgångspunkten för arbetet måste vara riktig. Felaktiga förväntningar gynnar ingen. De som är mycket positiva till EU-samarbetet borde också vara angelägna om att utgångspunkterna för arbetet är riktiga. Genom hela detta dokument måste åtgärder verklighetsanpassas och ambitionerna anpassas efter konsekvensanalyser.

Sedan vill jag bara passa på att, med anledning av det dokument vi fick klockan sju i morse, göra en koppling till gårdagens diskussion i utskottet om ökade möjligheter att få EU:s tillåtelse att ge nationellt stöd för djurskyddskrav som styrs av svensk lagstiftning. Jag noterar att det

2019/20:56
05 juni

dokument vi fick i morse i vår mening ytterligare ökar möjligheterna till detta och manar till fortsatta ansträngningar från regeringens sida.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Jag ber om ursäkt till statsrådet, för jag inser att jag borde ha släppt in henne långt tidigare. Jag har dock en person till på talarlistan, och jag tänkte släppa fram henne också.

Anf. 86 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Tack så mycket, ordföranden, och tack för föredragningen, statsrådet!

Det låter ju bra – regeringen avser som jag förstår det att återkomma. Jag tycker att det är lite oklart nu när man följer ärenden, för vad jag förstår var det inte överläggning i utskottet i går utan bara information. Samtidigt ska vi nu ge mandat här. Jag vet inte om man kanske kunde reda ut om det blir överläggning nästa gång i utskottet, även om det är videokonferens.

Sedan skulle jag vilja ge stöd till Moderaternas ändringsförslag. Det gjordes via vår representant i miljö- och jordbruksutskottet i går, som jag har förstått det, och han har även gett mig lite indikationer. En är att flera av de definitioner som finns i biodiversitetsstrategin – close-to-nature forestry, primary forest och old-growth – kan få stora konsekvenser för svenskt skogsbruk. Det vi ständigt hävdar, som flera har varit inne på, är det nationella självbestämmandet över skogen. Det måste tydligt klargöras i dessa strategier.

När man sedan kommer till strategin för biologisk mångfald börjar det tredje stycket från slutet med ”Regeringen anser att det är viktigt att strategin för biologisk mångfald ...”. Den 28 februari hade vi en överläggning i EU-nämnden, och man har från regeringens sida valt ut bara vissa delar av den text som det då fattades beslut om och använt dem i texten här. Vi skulle vilja ha med hela texten, ograverad. Jag vet inte om ordföranden vill att jag ska läsa upp den eller om vi helt enkelt kan hänvisa till den; den antogs alltså den 28 februari.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Jag vill gärna att du läser upp texten.

Anf. 88 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Så här står det: ”EU:s insatser ska främja förutsättningarna för det hållbara svenska skogsbruket och bygga på existerande definitioner av ett hållbart skogsbruk. EU:s skogsstrategi måste värna skogens klimatnytta. Att skogsstrategin inte underordnas strategin för biologisk mångfald är därför av avgörande betydelse. I strategin för biologisk mångfald är det viktigt att beakta ekonomiska och sociala hållbarhetsaspekter. Implementeringen av naturvårdsdirektiven måste ta hänsyn till medlemsländernas skilda nationella förutsättningar.”

Anf. 89 JOHN WIDEGREN (M):

Vi stöder KD i detta.

Det här blev ganska omfattande och mycket. Jag ska göra mitt bästa för att svara på allt, men kanske inte i varje enskild detalj. Det finns dock vissa delar som jag dessutom tycker att vi kan tillmötesgå, och sedan har jag någon annan kommentar. Ni får väl fylla på om ni inte är nöjda.

På det övergripande planet kan jag konstatera att en övergripande ingång för oss är att vi är positiva till att man har höga ambitioner på detta område. Vi tycker att det är bra att man använder EU-instrumentet för att driva på för hållbarhet, bättre klimat och miljö, bättre djurvälstånd och så vidare. Det gör vi även delvis för att vi gör analysen att detta är områden där Sverige ligger i framkant – där vi är duktiga. På sista raden gynnar det oss om det är så att detta blir frågor som det jobbas med, jämföras, och om det därmed blir mer lika konkurrensvillkor för alla producenter inom EU.

Med det sagt är det givetvis väldigt viktigt hur man utformar både målsättningar och, framför allt, verktygen för att jobba med detta. När det gäller de dokument som finns nu och hur de slår är det dock för tidigt att göra någon konkret analys av det. Jag försökte vara tydlig med detta i mitt tal, och det framgår även av den svenska ståndpunkten. Här väntar vi både på konsekvensanalyser och på att kunna analysera detta utifrån en svensk kontext innan vi sätter ned fötterna på något sätt i någon av dessa frågeställningar. Det vill jag ha sagt som en inramning.

Samtidigt är det viktigt för Sverige att vi kan vara en konstruktiv och aktiv förhandlingspart i detta arbete, vilket också innebär att vi får fundera lite grann på hur vi uttrycker oss och var vi har och inte har eventuella vänner. Det som ska göras nu är ett samlat spel och verktygsgörande som handlar om att hantera alla dessa storheter på ett klokt sätt.

Med det sagt, och givet det jag precis sa, kan jag när det gäller Annikas synpunkter konstatera att jag håller med om synpunkten att vi när det gäller exempelvis insatsmedel kommer att behöva få specificerat fullt ut vad detta innebär innan vi sätter ned fötterna.

När det gäller djurskyddslag är vi positiva till detta. Det här är kanske en av de mest positiva delarna utifrån en svensk position, givet att djurskyddsfrågorna har varit frågor som Sverige aktivt har drivit på för att få upp på EU-agendan i syfte att kunna få en bättre djurvälstånd inom hela EU. I detta sammanhang ska vi kunna ta vara på att vi verkligen ligger i framkant.

Vi är positiva till att dessa frågor finns på dagordningen. Det blir en möjlighet för Sverige att driva en svensk agenda. Men samtidigt är vi, eftersom vi är duktiga och ligger i framkant, väldigt måna om att vi säkerställer att det blir utformat på ett sådant sätt att vi kan tillgodoräkna oss det arbete vi har gjort före andra länder. Den typen av argument skulle man kunna använda även på en del av de andra punkterna, men jag exemplifierar med djurskyddet i det här fallet.

Både Annika och John hade en synpunkt på att man skulle lägga till ordet ”aktivt” kopplat till att fokus bör ligga på aktivt och hållbart. Det kan jag säga okej till; jag har inga problem med den förstärkningen i denna mening.

På det temat, om jag går över till John, har jag heller inget problem med det förtydligande som John började med – förtydligandet på s. 5 där John läste upp och ville ha in ”flexibilitet”. Den skrivningen kan vi också säga okej till.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Förlåt, men du måste säga vilket stycke det rör sig om. Är vi under rubriken ”Från jord till bord”, och i vilket stycke? Är det tredje stycket?

Anf. 92 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Det var Johns text, om att det ska finnas en flexibilitet mellan medlemsländer. Det är s. 5 i mina papper, men jag förstår att vi har olika papper. Det är under rubriken ”Från jord till bord”, femte stycket.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Börjar stycket med ”Regeringen anser att”? Talas det om obligatoriska krav på avsättning av jordbruksmark?

Anf. 94 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ja. Tillägget som John föreslår är ”Det ska finnas en flexibilitet mellan medlemsländer”, och det tycker jag är helt okej.

John ville också få förtydligat att vi när det gäller lagstiftningen om obligatorisk avsättning av skog avser att hänvisa till CAP. John frågade, givet att jag sa det i mitt första anförande, om det var så han skulle tolka det. Svar ja – det är så han ska tolka det.

Det var många synpunkter. Jag konstaterar att Maria resonerade klokt om att det är viktigt att Sverige tar ledartröjan i dessa sammanhang. Det ska vi göra i de delar där det finns anledning att utifrån svenska intressen göra det; jag håller med om detta.

Staffan Eklöf stödde Moderaternas förslag och hade en synpunkt om att vi ska säga att kommissionen måste börja om när det gäller hela den biologiska mångfaldsstrategin. Jag tror att detta skulle vara olyckligt och att vi skulle ha lite framgång med att i detta läge i förhandlingarna och processen utifrån svenskt perspektiv inta en sådan position. Det skulle innebära att vi därmed kliver av förhandlingar. Jag bedömer att vi har noll förutsättningar att få hela EU att ställa upp på den positionen. Det vi skulle åstadkomma med detta är att vi heller inte kan vara med och styra utifrån svenska intressen. Jag bedömer att detta är en strategi där vi har stora intressen av att se till att vara så involverade vi kan och säkerställa att svenska perspektiv beaktas och tas till vara i förhandlingarna så långt som det bara är möjligt. Jag håller inte alls med om denna ståndpunkt.

Apropå Désirées fråga kan jag konstatera att det är ett informellt möte. Det är utmanande såtillvida att vi just nu hanterar väldigt många strategier som både är separata och hänger ihop. Vi har två på bordet här i dag. EU jobbar också med en skogsstrategi som kommer senare under året. Vi har dessutom CAP-förhandlingarna. En del i detta är att vi behöver säkerställa att dessa harmonierar med varandra på ett sätt som gör att det är rimligt och bra. Jag noterar också att det är en informell videokonferens vi har på måndag, bara som en ren upplysning, om inte detta var klart.

Det är i nuläget så att det inte finns några definitioner av exempelvis ”old forest” – av vad dessa begrepp betyder i praktiken. Det är en av de saker som jag hänvisar till både i den skriftliga ståndpunkten och i det jag har sagt. Innan vi kan göra någon riktig analys av vad detta betyder – det gäller också avsättningar och de begrepp som finns i detta – kommer hur dessa begrepp så småningom definieras i förhandlingarna att bli helt avgörande för vilken slutgiltig position Sverige landar i.

Désirée hade en synpunkt som John sedan instämde i, om jag uppfattade det rätt, gällande att man vill ha med hela stycket om skog från den 28 februari. Här kan jag konstatera att vi har tagit med de delar som är relevanta för den förhandling vi har på måndag. Jag tycker att det är det rimliga sättet att göra detta på. Om EU-nämnden har någon annan åsikt får ni väl i sådana fall tala om det, men oavsett vilken standpunkt EU-nämnden har här är det givetvis så att hela standpunkten – alltså det som är förhandlat från februari – fortfarande gäller, även om vi väljer att bara plocka med det som är relevant för denna förhandling i detta läge.

Vad gäller det jag inte har kommenterat, vilket säkert är en del, är det väl så att jag inte är beredd att göra dessa justeringar i detta läge, givet det jag säger kopplat till förhandlingsmandat och annat. Där uppmanar jag er att i sådana fall anmäla skriftliga avvikande meningar, så att vi har dem på pränt. I vissa delar kommer vi kanske att kunna diskutera dem vidare senare i förhandlingarna, när vi har mer klart för oss vilka konsekvensanalyser som görs och vilka analyser vi gör kring konsekvenser för svensk del.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

När det gäller procedurfrågorna tänkte jag påminna om att vi har antagit nya rutiner för EU-arbetet i riksdagen som har börjat att implementeras nu. Enligt dem är det så att utskotten inför EU-nämnden gärna får ha information om det som ska tas upp på kommande rådsmöte och som det därmed också samråds om i EU-nämnden.

I detta fall är det dessutom så att förslagen är väldigt nya; de presenterades den 20 maj, tror jag. Därför har regeringen inte hunnit överlägga klart med riksdagen om själva förslagen, alltså faktapromemoriorna. Detta brukar väl i normalfallet ha gjorts innan man börjar diskutera det på ministernivå, så detta är verkligen en inledande diskussion. Precis som statsrådet sa kommer dessa frågor att komma tillbaka under ganska lång tid framöver i olika former. Detta är alltså en inledande diskussion på ministernivå.

Det finns ju ganska många saker att gå igenom här. Jag tänkte börja med att lämna ordet fritt med anledning av det som statsrådet har sagt.

Anf. 96 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Eftersom det, precis som ordföranden säger, är en inledande process och vi inte har någon helhet klar har Vänsterpartiet inte deltagit i den här diskussionen. Vi kommer att återkomma när vi har en större helhet, men om det blir en diskussion och omröstning stöder vi regeringens linje.

Anf. 97 JOHN WIDEGREN (M):

Tack, statsrådet, för förtydligandena!

Nu sa statsrådet att det gällde avsättning av skog, men frågan gällde avsättning av åkermark. Jag tror att vi var överens om det i den nya CAP:en.

Jag konstaterar att vi har hittat lösningar på en del saker. Jag vill dock ändå anmäla en avvikande mening, om det är dags för det redan, fru ordförande.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:
Jag ske be dig att säga vilka avvikande meningar som kvarstår från er sida.

Anf. 99 JOHN WIDEGREN (M):
Det gäller s. 5, stycke 3, "Från jord till bord". Det börjar med "Regeringen stöder en inriktning". Där vill vi anmäla en avvikande mening till förmån för vårt eget förslag.

Vi vill också anmäla en avvikande mening gällande det som står på s. 6, stycke 9, "Från jord till bord". Det börjar med "Regeringen välkomnar den ökade ambitionsnivån". Vi vill anmäla en avvikande mening till förmån för vår egen text.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:
Ingenting i stycket före, alltså?

Anf. 101 JOHN WIDEGREN (M):
Nej. Vi vill också anmäla en avvikande mening när det gäller strategin för biologisk mångfald, i stycke 2. Mitt i det stycket heter det att "regeringen stöder en inriktning ..." Vi vill anmäla en avvikande mening till förmån för det förslag vi har skrivit längst ned.

Dessa tre är de avvikande meningar vi har från Moderaternas sida. Är vi överens?

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:
Vi är inte överens, men jag är överens med dig om vilka avvikande meningar du anmäler!
Vi tar det successivt. Vi tar inte allt på en gång – jag klarar inte av det.

Anf. 103 TINA ACKETOFT (L):
Egentligen skulle jag kunna göra inlägget kort och repetera det som Vänsterpartiet just sa. I och med att vi är i ett så tidigt skede förbehåller vi i Liberalerna oss rätten att återkomma i dessa frågor. Jag kan dock säga att det blir lite märkligt och väldigt rörigt. Jag vet att ni har haft enormt långa överläggningar i jordbruksutskottet rent sakmässigt, och dessa överläggningar fortsätter i EU-nämnden. Tack och lov känner jag var och en av er och vet var ni kommer ifrån och vad ni står för – annars hade det varit helt omöjligt att följa den här diskussionen. Därför förbehåller vi oss rätten att avvakta denna procedur. Det är, skulle jag vilja påstå, tämligen omöjligt att nu förstå vad det är vi har kommit överens om.

Annars stöttar vi regeringen. Vi tycker att ni har en bra balans mellan näringslivspolitik, äganderätt och biologisk mångfald. Men det är som sagt möjligt att vi också behöver ha en formaliadiskussion, kanske på gruppledarnivå, för detta blir väldigt svårt att följa. Jag har den största respekt för att frågorna är svåra och kommer från olika infallsvinklar, men jag skulle ändå vilja vädja till er att processen är lite längre fram när det hela kommer till EU-nämnden.

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Som ordförande kan jag inte annat än att välkomna det, även om jag vet att det gjordes en hel del försök i går.

John, jag missade en sak. Visst var det så att detta med skogen var något du också stödde, KD:s förslag?

Anf. 105 JOHN WIDEGREN (M):

Ja, absolut.

Anf. 106 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Det är skönt att höra att det är fler som tycker att det är svårt att följa processen. På grund av alla informella videomöten som pågår blir hela processen lite otydlig. Det innebär nästan att alla sakkunniga i de olika utskotten kommer att behöva delta i EU-nämnden, vilket de väl har rätt till, om jag inte minns fel.

Jag står bakom Moderaternas kvarstående avvikande meningar. Jag hör vad ministern säger när det gäller utvalda delar i dessa stycken, men för säkerhets skull då min ledamot inte kunde vara med i dag eftersom det inte var aviserat möte för jordbruk i dag så håller jag fast vid den avvikande meningen att den text som antogs med majoritet den 28 februari måste kvarstå. Jag hoppas dock att det kan finnas möjlighet för ändringar i rätt riktning i nya förhandlingar i denna fråga.

Anf. 107 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru ordförande! För tydlighets skull vill jag säga att Sverigedemokraterna stöder Moderaternas kvarstående avvikande meningar. Vi har också den avvikande mening jag talade om tidigare vad gäller biologisk mångfald, om en omstart.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Vi vet alla att detta inte är bokstavsmandat och så, och jag är fullt medveten om att det handlar om nyansskillnader i uppfattningar. Men jag kommer att behandla detta styckevis, för annars kommer jag nog inte att reda ut det. Eller nej, det behöver jag inte; jag tror att jag klarar ut det ändå.

Låt mig ändå tydliggöra vad det är som ligger på bordet.

Vi börjar med strategin från jord till bord. Jag uppfattar att det finns en avvikande mening från Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna i det tredje stycket. Det handlar om insatsmedel. Sedan har vi en avvikande mening från M, KD och SD när det gäller stycke nio, som är en helt ny text som innehåller lite olika saker, bland annat GMO på slutet.

Det är dessa jag har uppfattat när det gäller från jord till bord. Och statsrådet har ingen annan uppfattning.

Jag ska också rätta mig själv; det heter inte avvikande mening utan avvikande ståndpunkt.

Jag uppfattar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande meningar från M, KD och SD i de frågor jag precis redogjorde för.

Då går vi vidare till EU:s strategi för biologisk mångfald. Där har vi en avvikande mening från Sverigedemokraterna om att de inte alls vill ställa upp på denna text utan vill att Sverige ska göra något helt annat. Sedan har jag en avvikande mening från M och KD vad gäller skogen. Är det rätt uppfattat?

Anf. 109 STAFFAN EKLÖF (SD):

Jag vill bara kommentera beskrivningen. Vi vill ha en omstart så att strategin får en god grund för diskussioner om detta viktiga ämne. Vi vill att Sverige ska meddela att kommissionen ska börja om och ta fram ett nytt dokument, denna gång med en bred arbetsgrupp.

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande mening...

Anf. 111 JOHN WIDEGREN (M):

Ordförande! Du glömde den avvikande meningen från M och KD som inte var om skogen, i stycke två.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Förlåt, det gjorde jag; det är helt korrekt. Det handlar om den avvikande meningen när det gäller stycket som börjar med "Regeringen välkomnar kommissionens ambition att integrera hänsynen till biologisk mångfald i jordbrukssektorn". Det handlar om siffrsatta mål.

Det är alltså två avvikande meningar från M och KD och en från SD.

Anf. 113 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ja, det var rätt. Det var den avvikande meningen om ändring i stycke två också, så, ja, det var två saker.

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Var det rätt John?

Anf. 115 JOHN WIDEGREN (M):

Ja.

Anf. 116 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med oliklydande avvikande meningar från Sverigedemokraterna respektive Moderaterna och Kristdemokraterna.

Finns det någon övrig fråga, statsrådet?

Anf. 117 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Det finns ingen övrig fråga, men jag har en övrig kommentar kopplat till det beslut ni just tog. Jag har inga synpunkter på det men vill förtydliga när det gäller den avvikande meningen om att ta med hela eller delar av texten som förhandlats tidigare.

Låt mig understryka: Att vi valde att inte använda oss av de textmassor som är relevanta här betyder inte att vi på något sätt har avvisat denna text.

Det uttrycktes som att vi tycker olika om texten från den 28, men det gör vi inte. Vi står bakom texten från den 28, men vi har valt att inte lyfta in allt av den i denna skrivning. Jag vill bara göra det tydligt för alla.

2019/20:56
05 juni

Anf. 118 MARIA GARDFJELL (MP):

Som vice ordförande i miljö- och jordbruksutskottet håller jag verkligen med Désirée Pethrus om att vi måste ha dessa processer i utskottet. Men samtidigt, som ordföranden nämnde, har riksdagens nya ordning för EU-arbetet spökat lite i detta sammanhang. På MJU-mötet i går aviserade statsrådet ytterligare möten med utskottet om dessa frågor så att vi kan fördjupa oss i detaljerna. Utskottet vill verkligen ta tag i dessa frågor på allvar.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Det låter klokt. Därmed tackar jag statsrådet för i dag.

§ 6 Sysselsättning, socialpolitik, hälsa- och sjukvård samt konsumentfrågor
Arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (deltar per telefon)
Återrapport från videomöte den 19 mars 2020
Återrapport från videomöte den 5 maj 2020
Information och samråd inför videomöte den 9 juni 2020

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Eva Nordmark välkommen.

Anf. 121 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Tack, fru ordförande! God förmiddag till er allihop!

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Du delar råd med statsrådet Åsa Lindhagen, men vi tar det statsrådsvis. Vi ska börja med återrapporterna.

Anf. 123 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ni har mottagit en skriftlig rapportering från de informella videomötena den 19 mars och den 5 maj. Finns det frågor svarar jag gärna på dem.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för det.

Vi går vidare till information och samråd inför videomötet den 9 juni. Statsrådet Eva Nordmark har diskussionsfrågorna 1 och 2, så vi börjar med dem.

Anf. 125 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Det aktuella informella videomötet hålls den 9 juni i stället för det tidigare aviserade och nu inställda rådsmötet den 11 juni. Den första dagordningspunkten utgör den enda huvudpunkten för mötet.

Hur nationell sysselsättningspolitik och socialpolitik kan göras mer robust och arbetsmarknaderna mer motståndskraftiga för att besegra krisens konsekvenser är temat för diskussionen. Mer specifikt har ordförandeskapet bjudit in ministrarna att mot bakgrund av den aktuella krisen och den nu påbörjade återhämtningen fokusera på tre frågeställningar om flexibla arbetsformer, vidareutbildning och fortbildning samt jämställdhet.

Jag och statsrådet Åsa Lindhagen kommer att ha gemensamt ansvar för denna punkt på videomötet. Därför kommer jag nu att samråda om min del av diskussionen, det vill säga frågeställningarna om flexibla arbetsformer samt vidareutbildning och fortbildning. Statsrådet Lindhagen kommer efter det att vi är klara att samråda om sin del, jämställdhet.

Jag vill börja med att säga att regeringen välkomnar diskussionen. Vad gäller frågan om flexibla arbetsformer avser jag att lyfta upp vikten av att kunna möta framtidens arbetsliv, som bland annat innefattar digitalisering och delningsekonomi samt att jämställdhet måste vara en integrerad del i arbetet. I sammanhanget avser regeringen att lyfta upp vikten av en hög skyddsnivå för arbetsmiljö och den sociala dialogen.

I frågan om vidareutbildning och fortbildning avser regeringen att lyfta upp omfördelning av medel inom det nationella socialfondsprogrammet för perioden 2014–2020 för att möjliggöra en satsning på kompetensutveckling för anställda i näringslivet som har blivit varslade eller korttidspermitterade samt stöd som ges av de svenska omställningsorganisationerna.

Jag avser också att lyfta upp vikten av att tillgången till utbildning för arbetskraften behöver vara god, framför allt inom det reguljära utbildningssystemet, för att underlätta omställning.

Anf. 126 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru ordförande! Jag tackar statsrådet för genomgången.

På fråga ett och fråga tre tycker vi att regeringen har landat bra, men jag skulle vilja få fråga två breddad både vad gäller vidareutbildning och fortbildning. Det handlar om vikten av fungerande rörlighet internationellt och inom EU för att stimulera studenters lärande och för att öka möjligheten för en rörlig arbetskraft och ett kontinuerligt lärande.

Det handlar också om vikten av att integrera detta med det europeiska näringslivet så att det finns ett nära samarbete när det gäller nuvarande och framtida kompetensbehov och efterfrågade färdigheter. Det ska vara robusta och hållbara system för att attrahera talanger och studenter från tredjeland.

Just nu är det kanske inte arbetskraftsbrist, men vi kommer att hamna där igen. Då är det viktigt att ha detta på plats.

Det är också viktigt att utvärdera och analysera satsningar på EU-nivå som syftar till att stimulera livslångt lärande, fortbildning och vidareutbildning.

Vi skulle alltså önska att fråga två breddas och får ett större perspektiv.

Anf. 127 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag vill tacka för föredragningen. Jag har ingen avvikande mening eller avvikande ståndpunkt, men jag vill ändå dra några saker som jag tycker att det är viktigt att statsrådet har med sig – och det är en del när Sverige diskuterar.

Det gäller bland annat vikten av trygghet i anställningsformer. Vi har ju under pandemin kunnat se att tryggheten i anställningsformer inte är särskilt stark. Det är viktigt att diskutera det.

När vi pratar om digitalisering måste vi fundera över på vems villkor vi pratar om digitalisering. Vi behöver också bevaka jobbkvaliteten och arbetstagarnas inflytande i dessa diskussioner.

Jag tycker också att det är viktigt att vi lägger märke till det som har visat sig tydligt under pandemin: att det är stora skillnader på arbetsuppgifter. Vissa kan utföras på avstånd medan andra måste utföras nära andra människor. Det handlar om att inte glömma bort vilka det är som måste jobba nära andra människor och som inte kan jobba hemifrån. Det är ju mest medelklassen som har haft möjlighet att jobba hemifrån.

Jag vill ge det som ett medskick.

Anf. 128 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Tack för bra medskick från både Ilona och Annika! Jag tar med mig detta. Jag tycker att det var många kloka saker som sas. Sedan

har vi ganska kort om tid vid dessa tillfällen. Man får så att säga kondensera budskapen ordentligt. Men jag vill också understryka att jag tycker att det är bra att bredda det lite, i enlighet med det som Annika säger. Vi behöver såklart säkerställa arbetskraftens och studenternas möjlighet till rörlighet här. Tack för bra medskick, helt enkelt!

Anf. 129 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens så här långt redovisade inriktning.

Finns det några övriga frågor som statsrådet vill ta upp?

Anf. 130 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Ja, det gör det. Under övriga frågor vill jag kort redogöra för informationspunkten om årets landsspecifika rekommendationer. Informationen från ordförandeskapet väntas ta sikte på de sociala och sysselsättningspolitiska aspekterna av årets förslag till landsspecifika rekommendationer.

Finansminister Magdalena Andersson redogjorde tidigare i dag för de ekonomisk-politiska aspekterna av rekommendationerna. När det gäller Sverige har kommissionen inte föreslagit någon rekommendation på arbetsmarknadsområdet, men sysselsättningsområdet berörs i rekommendationen om investeringsbehov genom färdighetsutveckling.

Eftersom de formella rådsmötena inte äger rum kommer utkast till rekommendationer inför antagandet att processas genom en rad skriftliga procedurer i rådet. Finansminister Magdalena Andersson redogjorde tidigare i dag mer ingående för processen, så jag går inte mer in på det.

Sedan har jag punkt 3.

Anf. 131 ORDFÖRANDEN:

Då får statsrådet gärna gå vidare till punkt 3 om utkast till rådsslutsatser.

Anf. 132 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Vad gäller punkt 3 för dagens samråd med nämnden – som gäller utkast till rådsslutsatser om fort- och vidareutbildning som en grund för hållbarhet och anställbarhet i nuvarande kris – ska detta antas genom en skriftlig procedur.

Slutsatserna, som presenterades av det kroatiska ordförandeskapet tidigare i vår, handlar om omställning och fortbildning som en bas för ökad hållbarhet och anställbarhet. Detta var och är även i fortsättningen okontroversiellt.

Regeringen har i behandlingen fått bra gehör för sina synpunkter. Med detta sagt välkomnar regeringen ordförandeskapets initiativ och föreslår att Sverige i den skriftliga proceduren ställer sig bakom antagandet av detta.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Nu bidrog jag kanske lite till förvirringen. Detta är alltså inte en övrig fråga, utan det är faktiskt en beslutspunkt för nämnden. Ministrarna kommer som vanligt att fatta beslut genom en skriftlig procedur. Men ni

behöver inte få det utskickat, utan vi behandlar detta nu, enligt de handlingar som är utskickade. Ni har också hört statsrådets redogörelse för rådsslutsatserna.

2019/20:56
05 juni

Anf. 134 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD):

Tack så mycket för föredragningen, statsrådet Eva Nordmark!

Vi i Sverigedemokraterna önskar lämna en avvikande ståndpunkt. Den har sin grund i den sociala pelaren och fonden för grön omställning, Just Transition Fund, som vi är emot på grund av dess uppblåsta storlek och karaktär.

Förutom att finansiera klimatåtgärder i andra länder föreslås det i rådsslutsatserna att man ska täcka vidareutbildning av medborgare i andra länder. Det är för oss helt oacceptabelt att svenska skattebetalare ska stå för den kostnaden.

Anf. 135 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru ordförande! Jag noterar er avvikande mening, Alexander Christiansson.

Anf. 136 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna.

Då tror jag att vi är klara för i dag, eller hur statsrådet?

Anf. 137 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Ja, för min del är vi det. Tack så mycket, och trevlig helg så småningom!

Anf. 138 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket! Trevlig helg till dig också, när den kommer!

§ 7 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor

Statsrådet Åsa Lindhagen (deltar per telefon)

Information och samråd inför videomöte den 9 juni 2020

Anf. 139 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till jämställdhetsminister Åsa Lindhagen och bläddrar tillbaka till punkt 1 och den tredje diskussionsfrågan. Vi hälsar dig välkommen, statsrådet Åsa Lindhagen.

Anf. 140 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Tack, ordförande! Som statsrådet Eva Nordmark har redogjort för har ordförandeskapet bjudit in till en diskussion om hur nationell sysselsättnings- och socialpolitik kan göras mer robust och hur arbetsmarknader kan göras mer motståndskraftiga för att besegra den här krisens konsekvenser.

Ordförandeskapet har önskat fokusera på tre frågeställningar under diskussionen. Jag avser nu att samråda om den del av diskussionen som rör jämställdhet – den tredje frågeställningen.

Det som ska diskuteras på jämställdhetsområdet är vad vi har gjort för att främja jämställdhet i den situation som har uppstått i spåren av covid-19. Jag välkomnar diskussionen.

Vad gäller jämställdhetsfrågan avser jag i huvudsak att lyfta fram följande:

Virusutbrottet och dess konsekvenser kan öka förekomsten av mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Barn riskerar även att drabbas särskilt hårt. Därför har det varit prioriterat för regeringen att öka stödet till ideella organisationer som arbetar mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck och för barn i utsatthet samt att ha en tät dialog med det civila samhället. Därtill har det varit viktigt för regeringen att stärka Sveriges kommuner i arbetet mot mäns våld mot kvinnor genom stora generella tillskott till kommunsektorn samt ett särskilt uppdrag till Jämställdhetsmyndigheten.

Regeringen ser att ett jämställdhetsperspektiv är centralt i det fortsatta arbetet mot virusutbrottets konsekvenser och följer noga utvecklingen för att se om det finns behov av ytterligare åtgärder.

Anf. 141 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången!

I det stora hela instämmer vi i detta, förutom att vi kanske inte tycker att de insatser som regeringen har gjort räcker. Men det är väl ändå bra att föra fram saker som kan göras också på andra håll i Europa. Jag noterar bara att i den ståndpunkt som vi har fått utskickad lade statsrådet till att stödet till ideella organisationer också skulle gå till dem som arbetar mot hedersrelaterat våld och förtryck. Det tycker jag var ett bra tillägg.

Anf. 142 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången!

Under frågan om jämställdhet och vilka åtgärder som Sverige har vidtagit anser jag att det också kan lyftas fram att Sverige har haft förskolor

och skolor öppna, vilket har gjort att barns och ungas vardag faktiskt har varit mer i ett normalläge under pandemin så här långt. Detta har påverkat hur vardagen sett ut för svenska familjer. Det är en skillnad i jämförelse med stora delar av Europa. Detta skulle kunna lyftas fram som ett förtydligande när det gäller den svenska hanteringen.

2019/20:56
05 juni

Anf. 143 ORDFÖRANDEN:

Visst är det så, Alexander Christiansson, att er avvikande ståndpunkt gäller även denna del?

Anf. 144 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD):

Ja.

Anf. 145 ORDFÖRANDEN:

Tack för klargörandet!

Anf. 146 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Ordförande! Tack, riksdagsledamöterna, för kloka medskick!

Vi kan börja med påpekandet om mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Hedersrelaterat våld och förtryck är enligt regeringens definition en del av mäns våld mot kvinnor. Men jag tycker att det ofta är viktigt att lyfta fram det särskilt, även om det rent definitionsmässigt ingår. Från politikens sida pekar vi verkligen ut också detta särskilda våld, som har särskilda mekanismer bakom sig.

Jag är glad över att det finns ett brett engagemang i riksdagen hos många partier i kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck. Jag tackar för reflektionerna från riksdagsledamöterna.

Sedan gäller det skolor och förskolor. Jag tycker att det är ett klokt medskick. Jag tackar för det. Det finns flera positiva aspekter som rör inte minst barns situation. Det finns förstås också tydliga kopplingar till jämställdhet. Jag tackar för det medskicket. Jag tycker att det är ett klokt medskick.

Anf. 147 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag reagerar när statsrådet säger att det hedersrelaterade våldet och förtrycket är en del av mäns våld mot kvinnor. Där tror jag att vi har haft lite olika åsikter. Det var ju också en anledning till att arbetsmarknadsutskottet gjorde ett tillkännagivande för kanske ett år sedan om ett nytt jämställdhetsmål. Det handlar om att arbeta för att bekämpa denna del. Det är ett särskilt uttryck för en särskild målsättning.

Jag instämmer alltså kanske inte riktigt analysen även om jag tycker att det är en viktig fråga i sin helhet.

Anf. 148 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru ordförande! Jag tror att vi är helt överens om att kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck är prioriterad. Det är regeringens strategi för att bekämpa mäns våld mot kvinnor att hedersrelaterat våld och förtryck ingår i definitionen. Det betyder inte att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska sammanblandas, utan jag tror att det

är oerhört viktigt att man pratar om de olika begreppen och förstår att det finns olika mekanismer bakom.

Jag ser att det finns en stor samsyn om att vi har lämnat, åtminstone i större utsträckning, den debatt som har varit tidigare kring vad hedersrelaterat våld och förtryck är, om det finns etcetera. Vi har nu ett större fokus i politiken på vad vi ska göra åt de här problemen, och det är något som jag ser som mycket positivt.

Jag vill bara återigen säga, som jag sa tidigare, att jag uppfattar att det finns en stor uppslutning i kampen i de här frågorna. Sedan kan man förstås alltid ha lite olika inriktningar och föreslå olika åtgärder som vi ska vidta. Det är en diskussion som jag välkomnar, för vi har mycket kvar att göra på det här området.

Anf. 149 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna.

Finns det någon övrig punkt som statsrådet vill ta upp med nämnden?

Anf. 150 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Nej, det gör det inte.

Anf. 151 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statsrådet för i dag och önskar en trevlig helg när den kommer.

Anf. 152 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Tack så jättemycket! Jag önskar detsamma.

§ 1 Transport, telekommunikation och energi

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 4 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 6 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	3
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 8 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	4

§ 2 Utrikes frågor – handel

.....	5
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 11 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	5
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 13 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	6
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 15 HANS ROTHENBERG (M).....	7
Anf. 16 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	7
Anf. 17 ANNIKA QARLSSON (C).....	7
Anf. 18 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	8
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 20 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	9
Anf. 21 ANNIKA QARLSSON (C).....	11
Anf. 22 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	11
Anf. 23 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	12
Anf. 24 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	12
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 26 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	12
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 28 Statsrådet ANNA HALLBERG (S).....	13

§ 3 Ekonomiska och finansiella frågor

.....	14
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 30 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	14
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 32 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	15
Anf. 33 JAN ERICSON (M).....	16
Anf. 34 CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	16
Anf. 35 ANNIKA QARLSSON (C).....	17
Anf. 36 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	17
Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	17
Anf. 38 HAMPUS HAGMAN (KD).....	18
Anf. 39 TINA ACKETOFT (L).....	19

Anf. 40	KAROLINA SKOG (MP)	19
Anf. 41	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	20
Anf. 42	JAN ERICSON (M)	21
Anf. 43	ILONA SZATMARI WALDAU (V)	21
Anf. 44	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 45	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	21
Anf. 46	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 47	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	21
Anf. 48	ORDFÖRANDEN	22
§ 4 Utrikes frågor – utveckling		23
.....		23
Anf. 49	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 50	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	23
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 52	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	23
Anf. 53	LUDVIG ASPLING (SD)	23
Anf. 54	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	24
Anf. 55	LUDVIG ASPLING (SD)	24
Anf. 56	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	24
Anf. 57	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	24
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 59	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	24
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 61	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	25
Anf. 62	LUDVIG ASPLING (SD)	26
Anf. 63	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	26
Anf. 64	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	26
Anf. 65	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	27
Anf. 66	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	27
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 68	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	27
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 70	Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	27
§ 5 Jordbruk och fiske		28
.....		28
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 72	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	28
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 74	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	29
Anf. 75	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 76	ANNIKA QARLSSON (C)	30
Anf. 77	JOHN WIDEGREN (M)	31
Anf. 78	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 79	JOHN WIDEGREN (M)	32
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 81	JOHN WIDEGREN (M)	32
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	33

Anf. 83 MARIA GARDFJELL (MP).....	33	2019/20:56
Anf. 84 STAFFAN EKLÖF (SD)	34	05 juni
Anf. 85 ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 86 DÉSIREE PETHRUS (KD)	35	
Anf. 87 ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 88 DÉSIREE PETHRUS (KD)	35	
Anf. 89 JOHN WIDEGREN (M)	35	
Anf. 90 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	36	
Anf. 91 ORDFÖRANDEN.....	37	
Anf. 92 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	37	
Anf. 93 ORDFÖRANDEN.....	37	
Anf. 94 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	37	
Anf. 95 ORDFÖRANDEN.....	38	
Anf. 96 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	38	
Anf. 97 JOHN WIDEGREN (M)	38	
Anf. 98 ORDFÖRANDEN.....	39	
Anf. 99 JOHN WIDEGREN (M)	39	
Anf. 100 ORDFÖRANDEN.....	39	
Anf. 101 JOHN WIDEGREN (M)	39	
Anf. 102 ORDFÖRANDEN.....	39	
Anf. 103 TINA ACKETOFT (L)	39	
Anf. 104 ORDFÖRANDEN.....	40	
Anf. 105 JOHN WIDEGREN (M)	40	
Anf. 106 DÉSIREE PETHRUS (KD)	40	
Anf. 107 STAFFAN EKLÖF (SD)	40	
Anf. 108 ORDFÖRANDEN.....	40	
Anf. 109 STAFFAN EKLÖF (SD)	41	
Anf. 110 ORDFÖRANDEN.....	41	
Anf. 111 JOHN WIDEGREN (M)	41	
Anf. 112 ORDFÖRANDEN.....	41	
Anf. 113 DÉSIREE PETHRUS (KD)	41	
Anf. 114 ORDFÖRANDEN.....	41	
Anf. 115 JOHN WIDEGREN (M)	41	
Anf. 116 ORDFÖRANDEN.....	41	
Anf. 117 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	41	
Anf. 118 MARIA GARDFJELL (MP).....	42	
Anf. 119 ORDFÖRANDEN.....	42	

§ 6 Sysselsättning, socialpolitik, hälsa- och sjukvård samt

konsumentfrågor	43
Anf. 120 ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 121 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	43
Anf. 122 ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 123 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	43
Anf. 124 ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 125 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	43
Anf. 126 ANNIKA QARLSSON (C).....	44
Anf. 127 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	44

Anf. 128 Arbetsmarknadsminister EVA	
NORDMARK (S).....	44
Anf. 129 ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 130 Arbetsmarknadsminister EVA	
NORDMARK (S).....	45
Anf. 131 ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 132 Arbetsmarknadsminister EVA	
NORDMARK (S).....	45
Anf. 133 ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 134 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD)	46
Anf. 135 Arbetsmarknadsminister EVA	
NORDMARK (S).....	46
Anf. 136 ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 137 Arbetsmarknadsminister EVA	
NORDMARK (S).....	46
Anf. 138 ORDFÖRANDEN.....	46
§ 7 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt	
konsumentfrågor	47
Anf. 139 ORDFÖRANDEN.....	47
Anf. 140 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	47
Anf. 141 DÉSIREE PETHRUS (KD)	47
Anf. 142 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M)	47
Anf. 143 ORDFÖRANDEN.....	48
Anf. 144 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD)	48
Anf. 145 ORDFÖRANDEN.....	48
Anf. 146 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	48
Anf. 147 DÉSIREE PETHRUS (KD)	48
Anf. 148 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	48
Anf. 149 ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 150 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	49
Anf. 151 ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 152 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	49